

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena programowa)

**dokonanej w dniach 6-7 października 2012 r. na kierunku ekonomia
prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia realizowanych
w Instytucie Ekonomicznym Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Elblągu**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA

członkowie:

- dr hab. Wojciech Downar – członek PKA
- dr hab. Wiesław Ciechanowski – członek PKA
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA
- Arkadiusz Ługowski – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacja o wizytacji

Wizytacja w Instytucie Ekonomicznym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu na kierunku *ekonomia* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2012/2013. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi. Pierwsza ocena jakości kształcenia na tym kierunku studiów odbyła się w roku 2007 i zakończyła wydaniem – oceny pozytywnej ze skróconym 2-letnim okresem jej obowiązywania (Uchwała Nr 342/2007 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 31 maja 2007 r.). Kolejna ocena odbyła się w roku 2010 (po ocenie skróconej) i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała Nr 141/2010 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 25 lutego 2010 r.).

Aktualna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie: przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny, a także przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę

1.1). Ocena powiązania założonej koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku z misją Uczelni oraz ze strategią jednostki.

Kierunek ekonomia jest wiodącym kierunkiem studiów nie tylko w Instytucie Ekonomicznym, ale również w całej Uczelni. Potwierdza to wysoka, w stosunku do innych kierunków, liczba studentów. W roku akademickim 2011/2012 na tym kierunku studiów studiowało 58,2% (624) ogółu studentów Instytutu Ekonomicznego. W Instytucie

Ekonomicznym w ramach ocenianego kierunku prowadzone są 3 specjalności, tj. ekonomika menedżerska, przedsiębiorczość gospodarcza oraz ekonomika turystyki. Zdobyte przez studentów kompetencje umożliwiają im nie tylko podjęcie studiów drugiego stopnia, ale także zdobycie pracy zawodowej zarówno na stanowiskach specjalistów analityków w przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych różnych branż, jak również na stanowiskach kierowniczych, a także przygotowują do prowadzenia działalności gospodarczej. Ponadto absolwenci potrafią biegle posługiwać się przynajmniej jednym językiem obcym na poziomie B2. Usytuowanie w/w kierunku w tym Instytucie było uzasadnione posiadaniem odpowiedniej kadry dydaktycznej.

Uczelnia rozpoczęła działalność od prowadzenia kształcenia na 6 specjalnościach, tj. systemy, maszyny i urządzenia energetyczne, technologia budowy maszyn, język polski, edukacja wczesnoszkolna, język niemiecki i język angielski na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 1998 r. (Dz. U. Nr 76 poz. 495), zaś w roku 2000 – na wniosek Uczelni z dnia 18 listopada 1999 r. uruchomione zostały kolejne specjalności – m. in. zarządzanie małym i średnim przedsiębiorstwem oraz finanse przedsiębiorstw (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 maja 2000 r. – Dz. U. 38, poz. 425). Decyzją z dnia 10 września 2004 r. Minister Edukacji Narodowej i Sportu dokonał przyporządkowania specjalności „finanse przedsiębiorstw” (pod nową nazwą ekonomika menedżerska) oraz „zarządzanie małym i średnim przedsiębiorstwem”. Od momentu wejścia w życie ustawy z dnia 27 lipiec 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym Uczelnia uzyskała autonomię w tworzeniu specjalności. Zgodnie z Uchwałą Senatu Nr 03/2009 z dnia 29 stycznia 2009 r. – na wprowadzono kształcenie na kierunku ekonomia w specjalności ekonomika turystyki..

Plany i programy studiów na wszystkie specjalności realizowane w ramach kierunku ekonomia były zatwierdzone Uchwałami Senatu Nr 14/2008 z dnia 15 maja 2008 r. oraz Nr 04/2009 z dnia 29 stycznia 2009 r.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Rady Instytutu oraz Senatu wraz z listami obecności w powyższych sprawach. W posiedzeniach tych organów brali udział tylko interesariusze wewnętrzni.

Strategia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej została zatwierdzona Uchwałą Senatu Nr 29/2007 z dnia 8 listopada 2007 r. w sprawie strategii rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu na lata 2007 - 2015. W dokumencie tym zatwierdzona została jednocześnie misja Uczelni. Aktualnie trwają prace na nowym dokumencie w tej sprawie.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu w ramach Instytutu Ekonomicznego kształci na kierunku "ekonomia" na studiach I stopnia w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Na dzień 01.09.2012 na kierunku "ekonomia" łącznie studiowało 643 studentów, z czego 518 w trybie studiów stacjonarnych oraz 125 na studiach niestacjonarnych. Oferta kształcenia na kierunku "ekonomia" obejmuje trzy specjalności "Ekonomika menedżerska", "Ekonomika turystyki" oraz "Przedsiębiorczość gospodarcza". Koncepcja kształcenia opiera się wszechstronnym przygotowaniu absolwentów kierunku "ekonomia" do pełnienia funkcji specjalistów, konsultantów posiadających wiedzę i umiejętności z ekonomii i dziedzin pokrewnych. Program studiów zawiera wiele zagadnień z zakresu zarządzania i finansów. Ponadto koncepcja kształcenia zakłada duży stopień praktyczności procesu kształcenia oraz związek kształcenia z potrzebami rynku pracy.

PWSZ posiada strategię rozwoju na lata 2007 - 2015 ("Główne kierunki rozwoju i działalności PWSZ w Elblągu"), która została przyjęta uchwałą Senatu z dnia 8 listopada 2007 r. W ramach tego dokumentu sformułowane są również cele dla poszczególnych jednostek Uczelni, w tym dla Instytutu Ekonomicznego.

W misji Uczelni zawarte są takie zasady i kierunki rozwoju, jak związek Uczelni z regionem, (polegający na wspomaganiu rozwoju społecznego, technologicznego i kulturalnego), szeroka współpraca z interesariuszami zewnętrznymi oraz kształcenie na wysokim poziomie, przy podkreślonym związku oferty kształcenia z rynkiem pracy. Cele sformułowane w strategii, odnoszące się do działalności Instytutu Ekonomicznego sformułowane są w kilku obszarach, m.in. dydaktyki, kadry, działalności badawczo - rozwojowej bazy materialnej, itd.. Cele Instytutu w ww. obszarach są postawione w sposób konkretny, w większości przypadków wymierny, umożliwiając ich monitorowanie i ocenę stopnia realizacji.

Koncepcja kształcenia na kierunku "ekonomia" oparta jest o ofertę i proces kształcenia, który odpowiada założeniom strategii Uczelni i celom Instytutu. Również działania podejmowane w celu monitorowania rynku pracy, odpowiadają kierunkom określonym w strategii. Zgodne ze strategią Uczelni są inicjatywy realizowane przez Uczelnię na rzecz regionu (współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Elblągu, współorganizacja targów pracy, udział w projekcie Ośrodek Wspierania Inicjatyw Ekonomii Społecznej, itp.). Realizacja strategii przejawia się również w dostosowaniu oferty do potrzeb pracodawców (współpraca Uczelni z instytucjami związanymi z turystyką w regionie oraz powstanie specjalności "ekonomika turystyki") oraz dużym naciskiem na umiejętności praktyczne studentów. W tym zakresie studenci kierunku "ekonomia" mają w toku studiów 15 tygodni praktyki w przedsiębiorstwach.

Wobec powyższego można stwierdzić, że koncepcja kształcenia na kierunku "ekonomia" jest skierowana na realizację zapisów misji Uczelni oraz celów sformułowanych dla Instytutu Ekonomicznego.

Oferta kształcenia na kierunku "ekonomia" jest stabilna od wielu lat. Specjalności "Ekonomika menedżerska" oraz "Przedsiębiorczość gospodarcza" są w ofercie kierunku od 2004 r. Specjalność "Ekonomika turystyki" została wprowadzona do oferty od r.a. 2009/2010. Różnorodność oferty kształcenia nie jest znacząca, ale wystarczająca aby studenci mieli wybór. Z drugiej strony liczba specjalności jest dostosowana do liczby studentów. Oferowane specjalności obejmują dosyć szeroki zakres zagadnień ekonomicznych (od zagadnień z zarządzania, finansów poprzez ekonomikę turystyki po zagadnienia przedsiębiorczości). W ramach oferty kształcenia student ma możliwość wyboru przedmiotów spośród bloku przedmiotów obieralnych, indywidualizacji procesu kształcenia, wyboru zajęć w języku angielskim oraz zajęć praktycznych (zarówno w ramach praktyk zawodowych, jak również zajęć praktycznych w toku studiów, itp.).

Stopień innowacyjności i unikalności oferty jest stosunkowo niewielki, a oferowane aktualnie specjalności i ich program można określić jako standardowe. Jednak dobór specjalności i stabilność oferty kształcenia należy ocenić pozytywnie, czego potwierdzeniem jest to, że obecnie na studiach stacjonarnych wszystkie specjalności są uruchomione. Instytut ma możliwość elastycznego kształtowania oferty, ponieważ funkcjonuje mechanizm zbierania informacji o potrzebach edukacyjnych od interesariuszy zewnętrznych, a decyzja o uruchomieniu nowej specjalności i zatwierdzeniu planu studiów leży w gestii Senatu.

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Rady Instytutu Ekonomicznego, w których uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą w Instytucie procedurą. W posiedzeniach organów kolegialnych uczestniczyli studenci. Obowiązujące w Instytucie procedury zostały sformalizowane w postaci zapisów w Księdze Jakości Uczelni ISO 9001.

1.2). Ocena udziału zewnętrznych i wewnętrznych interesariuszy w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, poziomie i profilu studiów, w tym określenia celów i efektów kształcenia, oraz w procesie jej dostosowywania do zmieniających się potrzeb zewnętrznych i uwarunkowań wewnętrznych.

W opracowaniu i doskonaleniu koncepcji kształcenia na kierunku "ekonomia" biorą udział interesariusze wewnętrzni, którymi są m.in. Rektor, Dyrektor Instytutu Ekonomicznego, Senat, Konwent (w skład którego wchodzi również podmioty zewnętrzne). Ponadto, w celu zapewnienia i doskonalenia wewnętrznego systemu jakości kształcenia funkcjonuje Uczelniany oraz Instytutowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia. Ponadto przy Instytucie Ekonomiczny została powołana Rada Instytutu Ekonomicznego ds. opiniowania programów kształcenia.

Z kolei interesariuszami zewnętrznymi są zarówno instytucje edukacyjne, w tym szkolnictwa wyższego (m.in. Uniwersytet Gdański, Politechnika Gdańska, Warmińsko - Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli), instytucje samorządowe (Forum Turystyki przy Zarządzie Województwa Warmińsko - Mazurskiego), Powiatowy Urząd Pracy, Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych). Realizowane zadania wspólnie z interesariuszami zewnętrznymi obejmowały inicjatywy, które zostały w sposób bezpośredni lub pośredni wykorzystane w rozwijaniu koncepcji kształcenia na kierunku "ekonomia", jak również mają odzwierciedlenie w formułowaniu efektów kształcenia i nawiązywaniu kontaktów z rynkiem pracy. Przykładem może być współorganizacja Elbląskich Targów Pracy, udział studentów w pracach Forum Turystyki, współpraca z przedsiębiorstwami, w których studenci odbywają praktyki i w oparciu o które piszą prace licencjackie.

Interesariuszem zewnętrznym, z którym współpracuje PWSZ są elbląskie szkoły ponadgimnazjalne. Organizowane inicjatywy takie jak cykliczne wykłady o tematyce ekonomicznej dla uczniów szkół czy konkurs "Matematyka w ekonomii" pozwalają na szerzenie wiedzy ekonomicznej i badanie potrzeb w zakresie edukacji uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Zakres współpracy Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi jest różnorodny a stosowane przez Instytut praktyki w zakresie budowania relacji pozwalają stwierdzić, że jest on aktywny w lokalnym i regionalnym środowisku gospodarczo - społecznym, co przekłada się na pozyskanie informacji o potrzebach edukacyjnych otoczenia i pozwala wykorzystać je w ustalaniu koncepcji kształcenia na kierunku "ekonomia".

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: w pełni,

1.1) Realizacja przyjętej koncepcja kształcenia na kierunku "ekonomia" odpowiada zarówno misji Uczelni, jak również celom, które zostały postawione w strategii dla Instytutu Ekonomicznego. Oferta kształcenia na kierunku "ekonomia" jest stabilna, oparta na trzech specjalnościach. Liczba i stopień zróżnicowania oferty pozwala studentom na wybór, a jednocześnie jest dostosowany do liczby studentów.

1.2) Uczelnia i Instytut podejmują wiele działań, które mają na celu pozyskanie informacji od interesariuszy zewnętrznych, angażowanie pracowników i studentów we współpracę z interesariuszami, co w konsekwencji przekłada się bezpośrednio lub pośrednio na formułowaną koncepcję kształcenia, zakładane efekty oraz przebieg procesu kształcenia na kierunku "ekonomia".

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1). Ocena zgodności założonych celów oraz specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (wzorcowymi efektami kształcenia albo celami i efektami kształcenia wskazanymi w standardach kształcenia, w tym standardach kształcenia nauczycieli, określonych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego), a także z koncepcją rozwoju kierunku. Ocena spójności specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia. W przypadku profilu praktycznego ocena obejmuje stopień uwzględnienia wymagań organizacji zawodowych umożliwiających nabycie uprawnień do wykonywania zawodu oraz zakres wpływu absolwentów i przedstawicieli pracodawców w formułowaniu efektów kształcenia, a w odniesieniu do profilu ogólnoakademickiego – wymagań formułowanych dla obszaru nauki, z którego kierunku się wywodzi.

Zgodnie z warunkiem określonym w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, efekty kształcenia zostały określone przez senat Uczelni. Senat PWSZ w Elblągu podjął Uchwałę nr 11/2012 z dnia 26 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów w Instytucie Ekonomicznym. Dla kierunku "ekonomia" sformułowanych jest 60 efektów kierunkowych z zachowaniem ich struktury (wiedza - 20, umiejętności - 24 oraz kompetencje społeczne - 16). Zakładane efekty kształcenia są takie same dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Kierunkowe efekty kształcenia są odniesione do efektów obszarowych. Na podstawie tabeli odniesień efektów kierunkowych do obszarowych (która stanowi element uchwalonego przez Senat programu kształcenia) można stwierdzić, że efekty kierunkowe odpowiadają obszarowi nauk społecznych, a każdy z efektów obszarowych jest realizowany przez odpowiadające im treściowo efekty kierunkowe.

Z uchwalonego przez Senat programu studiów wynika, że kierunek "ekonomia" został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych. Wskazana jest również dziedzina wiedzy, do której odnoszą się efekty kształcenia (nauki ekonomiczne). W dokumentacji programu kształcenia brak jest natomiast wskazania dyscypliny naukowej, do której odnoszą się efekty kształcenia danego kierunku studiów.

Efekty sformułowane dla kierunku "ekonomia" odzwierciedlają założenia koncepcji kształcenia - podkreślany jest aspekt praktyczny, ponadto efekty odnoszą się do zagadnień przedsiębiorczości, zarządzania przedsiębiorstwem, ekonomiki turystyki i mikroekonomii.

Instytut Ekonomiczny dla kierunku "ekonomia" od r.a. 2012/2013 prowadzi kształcenia na profilu praktycznym. Instytut obecnie korzysta z różnych form współpracy z podmiotami gospodarczymi, również w oparciu o umowy z danym podmiotem. Art. 168a, ust. 2, ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym precyzuje, iż umowa zawarta w formie pisemnej między uczelnią a podmiotem gospodarczym określa sposób prowadzenia i organizację studiów o profilu praktycznym. Może ona również zawierać takie informacje jak: możliwość prowadzenia zajęć praktycznych ze studentami przez pracowników podmiotów gospodarczych, udział podmiotu gospodarczego w opracowaniu programu nauczania, sposób dofinansowania studiów przez podmiot gospodarczy, efekty kształcenia, sposób realizacji praktyk i staży. Dlatego też powinna zostać doprecyzowana treść umów między Instytutem a podmiotem gospodarczym, co ułatwi również określenie roli praktyków w procesie dydaktycznym.

Sformułowane efekty kierunkowe są zgodne z określonym opisem efektów kształcenia dla profilu praktycznego w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych (Załącznik nr 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego).

Program kształcenia dla studentów 2,3 i 4 roku prowadzony jest w oparciu o standardy kształcenia, które obowiązywały w chwili rozpoczęcia danego toku studiów. Kształcenie w r.a. 2012/2013 na kierunku "ekonomia" w Instytucie Ekonomicznym PWSZ w Elblągu odbywa się na studiach stacjonarnych oraz niestacjonarnych, na poziomie studiów licencjackich. Na studiach stacjonarnych w bieżącym r.a. studenci 2,3 i 4 roku kształcą się na wszystkich trzech specjalnościach ("Ekonomika menedżerska", "Ekonomika turystyki" oraz "Przedsiębiorczość gospodarcza"). Plan studiów dla każdej ze specjalności przewiduje 7 semestrów. Łączna liczba godzin w toku studiów każdej specjalności wynosi 1.935. Ogólna liczba punktów ECTS wynosi 210. Zarówno liczba godzin w toku studiów, jak i liczba punktów ECTS odpowiada standardowi kierunku "ekonomia".

W planie studiów znajdują się zajęcia z zakresu wychowania fizycznego w wymiarze 60 h (2 pkt. ECTS), z języków obcych w wymiarze 120 h (5 pkt. ECTS) oraz technologii informacyjnej w wymiarze 30 h (2 pkt. ECTS). Programy nauczania obejmują treści poszerzające wiedzę ogólną w wymiarze 90 godzin, za które przypisanych jest 9 pkt. ECTS ("Historia gospodarcza", "Geografia ekonomiczna", "Nauka o państwie"). Plan studiów przewiduje zajęcia z zakresu ochrony własności intelektualnej. Liczba punktów przypisana do ww. przedmiotów jest zgodna ze standardem.

Plan studiów obejmuje wszystkie treści kształcenia podstawowego i kierunkowego przewidziane standardem. W programie studiów licencjackich przewidziany jest pełny wymiar godzin z przedmiotów obejmujących treści kształcenia podstawowego - 450 h (360 h wymagane przez standard) oraz kierunkowego - 210 h (wobec 180 h wymaganych). Każdy z przedmiotów obu tych grup, posiada co najmniej wymaganą standardem liczbę godzin oraz łączną liczbę punktów ECTS. W planie studiów przewidziane są praktyki, które trwają 15 tygodni. Seminaria, ćwiczenia oraz laboratoria stanowią 48,8% godzinowego wymiaru zajęć. Biorąc pod uwagę, że student wybiera przedmioty specjalnościowe (345 h) oraz to, że w planie studiów przewidziany jest blok przedmiotów do wyboru (łącznie 540 h, po 90 h w semestrze przez sześć semestrów) można stwierdzić, że student ma możliwość wyboru treści kształcenia w wymiarze większym niż 30 % godzin zajęć. Rozkład godzinowy przedmiotów w poszczególnych semestrach i latach jest wyrównany, z nieco mniejszą liczbą godzin na ostatnim semestrze. Analogicznie pod względem struktury, liczby godzin zbudowane są plany studiów dla wszystkich specjalności.

Na studiach niestacjonarnych w bieżącym r.a. studenci 2, 3 i 4 kształcą się na specjalności "Ekonomika menedżerska", natomiast specjalność "Przedsiębiorczość gospodarcza" jest uruchomiona tylko dla 3 i 4 roku. Plan studiów niestacjonarnych zbudowany jest analogicznie co do treści programowych i struktury jak dla studiów stacjonarnych. Łączna liczba godzin w toku studiów wynosi 1.335. Spełniony jest wymóg minimalnej liczby godzin z przedmiotów stanowiących treści kształcenia podstawowego i kierunkowego. Liczba godzin dla tych grup przedmiotów wynosi odpowiednio 260 h i 195 h, co jest zgodne ze standardami. Seminaria, ćwiczenia oraz laboratoria stanowią 43,8% godzinowego wymiaru zajęć. Student w toku studiów ma możliwość wyboru 39,8% treści kształcenia.

Plan studiów dla studentów studiujących na 2, 3 i 4 roku spełnia wymagania rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki.

Cele oraz efekty kształcenia zostały sformułowane w "Karcie modułu/przedmiotu" dla pierwszego roku studiów oraz w "Arkuszu opisu przedmiotu do katalogu przedmiotów ECTS" dla roku 2, 3 i 4. W kartach poszczególnych przedmiotów określony jest cel kształcenia oraz efekty kształcenia dla przedmiotu wraz ze wskazaniem, które efekty kierunkowe (z uwzględnieniem ich struktury) są zrealizowane przez dany efekt przedmiotowy (modułowy). Liczba sformułowanych efektów przedmiotowych jest różna w zależności od przedmiotu (od dwóch do 15) - z niektórych przedmiotów sformułowane są efekty z uwzględnieniem ich struktury. Na podstawie analizy kart przedmiotu można stwierdzić, że cele i efekty kierunkowe (ogólne i specyficzne) są możliwe do osiągnięcia poprzez realizację celów i efektów przedmiotowych.

W arkuszach opisu przedmiotów, również sformułowane są cele nauczania przedmiotów oraz oczekiwane efekty kształcenia i kompetencje (umiejętności) nabyte przez studentów. Powyższe cele i efekty sformułowane są w sposób, który odpowiada merytorycznej treści oczekiwanych efektów, umiejętności i kompetencji określonych w standardzie dla grupy przedmiotów kształcenia podstawowego i kierunkowego.

Karta przedmiotu została również sporządzona według zasad zgodnych z KRK dla praktyk. W opisie modułu zostały określone cele, efekty i treści programowe praktyki. Efekty tego modułu realizują określone efekty kierunkowe - szczególny nacisk został położony na osiąganie kompetencji społecznych poprzez realizację praktyki.

Podsumowując można stwierdzić, że zarówno cele, jak i efekty kierunkowe dla wszystkich lat studiów będą osiągnięte, gdy zrealizowane zostaną cele i efekty sformułowane dla poszczególnych przedmiotów (modułów).

Opis założonych efektów kształcenia dla kierunku "ekonomia" został sformułowany jako załącznik do uchwały Senatu zatwierdzającej te efekty. Treści uchwał Senatu są dostępne na stronie internetowej Biuletynie Informacji Publicznej PWSZ w Elblągu. Efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów (modułów) są określone w "Kartach przedmiotów", które są dostępne na stronie internetowej Uczelni. Dla 2,3 i 4 roku w ofercie kształcenia na kierunku "ekonomia" na stronie internetowej Uczelni opublikowany jest skrócony opis efektów kształcenia oraz charakterystyka sylwetki absolwenta.

2.2). Ocena czy efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji.

Instytut Ekonomiczny, według zasad zgodnych z KRK, sformułował łącznie 60 efektów dla kierunku „ekonomia”, w tym 20 efektów obejmujących wiedzę, 24 umiejętności oraz 16 efektów odpowiadających kompetencjom społecznym. Sposób sformułowania efektów jest zrozumiały, zapisy nie budzą wątpliwości językowych i merytorycznych. Efekty sformułowane są z różnym stopniem szczegółowości, ale w sposób umożliwiając ich weryfikację.

Studenci Instytutu Ekonomicznego mają pełen dostęp do informacji na temat zakładanych efektów kształcenia dla studiowanego kierunku, są z nimi zapoznawani i uważają, że są one sformułowane w sposób jasny i wyczerpujący. Studenci potrafią omówić wybrane treści kształcenia i przyporządkować je odpowiednim przedmiotom i celom kształcenia. Według studentów efekty kształcenia są sprawdzalne.

Z informacji otrzymanych od przedstawicieli Rady studentów PWSZ w Elblągu wynika, że biorą oni udział w tworzeniu programów studiów przede wszystkim przez uczestnictwo w Radzie Instytutu. Organ samorządu przedstawił odpowiednie uchwały.

2.3). Analiza i ocena systemu weryfikacji efektów kształcenia

Sposób weryfikacji efektów kierunkowych jest zapewniony poprzez sformułowane efekty przedmiotowe, odniesienie efektów przedmiotowych do kierunkowych i określenie metod weryfikacji efektów przedmiotowych. W kartach przedmiotów określone są metody weryfikacji założonych efektów kształcenia z jednoczesnym zaznaczeniem, która metoda realizuje konkretny efekt. W sporządzonej tabeli odniesień efektów kierunkowych do poszczególnych przedmiotów nie występują puste wiersze i kolumny, co oznacza, że wszystkie efekty kierunkowe są realizowane i każdy z przedmiotów jest niezbędny do realizacji efektów kierunkowych.

Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia z punktu widzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych został przeanalizowany m.in. na etapie realizacji procesu kształcenia oraz procesu dyplomowania.

Studenci Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu są informowani o zamierzonych do osiągnięcia efektach kształcenia. Tabela efektów jest im przedstawiana na pierwszych zajęciach danego kursu. Studenci są zapoznawani przez wykładowcę z treścią sylabusów, a także są one przekazywane im w formie elektronicznej, przez e-mail i dostępne na stronie internetowej Uczelni.

Wiedza studentów najczęściej jest kontrolowana w trakcie kolokwii. Odpowiedź ustna lub kartkówka kontrolna, według studentów wizytowanego kierunku, jest rzadkością. Zapytani o weryfikację nabytych umiejętności praktycznych i kompetencji studenci wskazali zajęcia poza programowe, działalność społeczną lub zawodową. Uczelnia, według studentów, nie tworzy wystarczającej możliwości rozwoju kompetencji miękkich. Główne założenia systemu oceny efektów kształcenia zawarte są w Regulaminie Studiów PWSZ w Elblągu.

W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Elblągu obowiązują zapisy „Instrukcji kancelaryjnej”, stanowiącej załącznik nr 1 do zarządzenia Rektora nr 8/2008 z dnia 26 lutego 2008 r., której celem jest ustalenie zasad postępowania, mających zapewnić sprawne i szybkie wykonywane czynności kancelaryjnych. Instrukcja ta określa zasady przechowywania i postępowania z aktami w toku bieżącej pracy w komórkach organizacyjnych, w tym m. in.:

- Podział czynności kancelaryjnych;
- Obieg akt;
- Przyjmowanie i przesyłanie wpływów;
- Rejestrowanie i znakowanie pism lub spraw;
- Formy załatwiania spraw;
- Terminy załatwiania spraw
- Odbiór korespondencji przychodzącej
- Wysyłanie pism;
- Przesyłanie informacji drogą elektroniczną;
- Przechowywanie akt w jednostkach organizacyjnych;
- Wykorzystanie informatyki w czynnościach kancelaryjnych.

Po upływie okresu przechowywania, akta przekazywane są do archiwum uczelnianego na podstawie spisu zdawczo-odbiorczego, sporządzonego zgodnie z oznaczeniem przewidzianym w instrukcji oraz zgodnie z określonymi w niej symbolami.

Efekty kształcenia są dokumentem zatwierdzanym przez Radę Instytutu Ekonomicznego. Są one przechowywane u prowadzących poszczególne przedmioty nauczycieli akademickich. Natomiast brak jest przepisów (zarządzania Dyrektora lub Rektora), z których wynikałoby w jaki sposób Instytut prowadzi dokumentację dotyczącą archiwizacji dokumentacji związanej z realizacją zajęć dydaktycznych i gromadzeniem dokumentacji potwierdzającej uzyskanie zakładanych efektów kształcenia.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. karty okresowych osiągnięć studenta,

suplementy oraz dyplomy prowadzona jest prawidłowo. *Natomiast protokoły egzaminacyjne są prowadzone nieprawidłowo, bowiem w bardzo wielu przypadkach są one niepodpisane (np. analiza ekonomiczna, ekonomia integracji europejskiej, bankowość, negocjacje, partnerstwo publiczno-prywatne, prawo konsumenta, zarządzanie publiczne, prawo Internetu, praktyka zawodowa, seminarium dyplomowe, zarządzanie, zarządzanie publiczne, rachunkowość, marketing w organizacjach pozarządowych, ochrona praw konsumenta na rynku turystycznym, podstawy makroekonomii, wizualizacja informacji w biznesie, przedsiębiorczość, język niemiecki, wychowanie fizyczne, język angielski).*

W celu oceny możliwości weryfikacji efektów kształcenia Zespół Oceniający przeanalizował wybrane prace śródsesemestralne, zaliczeniowe oraz egzaminacyjne z ostatniego semestru na kierunku "ekonomia".

Z przedmiotu "Statystyka" zasady zaliczania oraz pytania testowe zostały przedstawione w formie prezentacyjnej. Arkusze odpowiedzi były dobrze opisane (ilość uzyskanych przez studenta punktów, maksymalna ilość punktów, ocena, ewentualne uwagi). Z przedmiotu "Ekonometria" zaliczenie polegało na rozwiązaniu 4 zadań. Na rozwiązaniach zadań zaznaczane były uwagi ocenającego i liczba punktów. Z przedmiotów "Mikro- i makroekonomia" zostały przeprowadzone zaliczenia w formie testów (28 pytań, które odpowiadają treściom określonym w opisie przedmiotów). Arkusze odpowiedzi są odpowiednio opisane. Odpowiedzi pisemne z przedmiotu "Polityka gospodarcza" są również opisane, jednak nie była wystawiana ocena w przypadku prac niedostatecznych. Oprócz przedstawionych prac zaliczeniowych archiwizowane są również zestawy pytań na zaliczenie lub egzamin (np. z "Marketingu usług edukacyjnych", "Zarządzania").

Na podstawie przeanalizowanych prac można stwierdzić, że na kierunku "ekonomia" istnieje możliwość weryfikowania efektów kształcenia przy wykorzystaniu stosowanych metod zaliczeń i egzaminów. Metody te są zróżnicowane, prace są na ogół dosyć dobrze opisane. Dalszego doskonalenia wymaga sposób opisu archiwizowanych prac (jaki jest kierunek studiów, data zaliczenia, czy jest to egzamin czy zaliczenie, itp.).

Narzędziem systemu kształcenia potwierdzającym osiągnięcie założonych efektów jest analiza tematyki prac licencjackich i ich zgodność z celami i efektami sformułowanymi dla kierunku. Zasadniczo prace dyplomowe odpowiadają celom i treści kształcenia zdefiniowanym dla kierunku "ekonomia" oraz dla studiowanych specjalności. W roku 2012 liczba absolwentów kierunku "ekonomia" na wszystkich trzech specjalnościach wyniosła 163 osoby. Zdarzają się prace, których tematyka odpowiada w większym stopniu kanonowi zarządzania niż ekonomii. Wśród prac obronionych w semestrze zimowym 2012 r. jako przykłady prac niezgodnych z kanonem kierunku "ekonomia" można wymienić:

1. "Działalność sekcji piłkarskiej Klubu Sportowego Olimpia Elbląg w latach 2006-2010".
2. "Funkcjonowanie klubu sportowego - na przykładzie klubu Olimpia Elbląg".
3. "Marketing polityczny na przykładzie kampanii prezydenckiej".
4. "Reklama internetowa jako narzędzie promocji na przykładzie kampanii reklamowych Dove".
5. Kilka prac dotyczących motywowania.

Odsetek takich prac jest stosunkowo niewielki (kilka procent) co nie wpływa na ogólną ocenę tematyki prac licencjackich. Jednak zagadnienie to wymaga monitorowania przez dyrektora Instytutu, który zatwierdza tematy prac dyplomowych. Dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się w r.a. 2012/2013 problem ten może nie występować, ponieważ niektóre z efektów kierunkowych odnoszą się do dyscypliny zarządzania (co powinno zostać określone w "Ogólnej charakterystyce prowadzonych studiów" w uchwalonej przez Senat dokumentacji podstawowej programu kształcenia).

Na końcowym etapie procesu kształcenia, sposób weryfikacji efektów można ocenić odnosząc się do procesu i zasad dyplomowania.

Zasady dyplomowania uregulowane są na kilka sposobów. Regulamin studiów w rozdziale VI "Praca dyplomowa i egzamin dyplomowy" określa ogólne warunki i tryb zatwierdzania tematów prac, składania prac dyplomowych, warunki dopuszczenia i przebieg egzaminu dyplomowego, itp. Ponadto zasady dyplomowania są uszczegółowione w dokumencie "Zasady dyplomowania w Instytucie Ekonomicznym" wraz z załącznikami, które określają wzory dokumentów w procesie dyplomowania.

Egzamin dyplomowy odbywa się w formie ustnej przed komisją powołaną przez dyrektora Instytutu. W składzie komisji egzaminu dyplomowego, oprócz przewodniczącego i promotora zasiada recenzent pracy dyplomowej. Zdarza się, że przewodniczącym komisji jest magister. Jest to zgodne z zapisami Regulaminu studiów, który stanowi, że przewodniczącym komisji egzaminu dyplomowego może być dyrektor lub wicedyrektor instytutu. Pomimo formalnej zgodności składu komisji z regulaminem, należałoby rozważyć, czy ze względu na szczególnie charakter egzaminu dyplomowego, przewodniczącym nie powinien być samodzielny pracownik nauki.

Na egzaminie student prezentuje pracę, a następnie odpowiada na pytania związane z pracą. Następnie losuje pytania egzaminacyjne z przygotowanej listy 100 pytań dla każdej ze specjalności. Pytania te odpowiadają tematyce zarówno kierunku "ekonomia", jak również specjalności. Formuła stosowana przy obliczaniu średniej oceny na dyplomie nie budzi zastrzeżeń, a stopień jej zobiektywizowania jest wysoki (70% średnia ze studiów, 15% z oceny pracy dyplomowej, 10% z egzaminu dyplomowego oraz 5% oceny z praktyki).

Obsadę seminariów na kierunku "ekonomia" należy ogólnie uznać za prawidłową. Stanowi ją łącznie 15 promotorów, z czego sześciu posiada stopień naukowy dr habilitowanego lub tytuł profesora. Na każdej ze specjalności studenci mogą wybrać profesora jako promotora. Jedynie na studiach niestacjonarnych obsadę stanowią tylko promotorzy ze stopniem doktora (4 osoby). Jednak spośród wylosowanych prac w każdym przypadku stosowano zasadę, powoływania na recenzenta profesora, jeśli promotorem był doktor. Liczebność grup seminaryjnych oscyluje wokół 11-12 studentów w grupie, co należy uznać za ilość prawidłową, umożliwiającą prowadzenie zajęć seminaryjnych w określonym standardzie.

Proces dyplomowania stosowany w Instytucie, biorąc pod uwagę tematykę prac licencjackich (z zastrzeżeniami, opisanymi powyżej), poziom prac, zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego (w tym tematykę zadawanych pytań) oraz obsadę seminarium, pozwala na stwierdzenie, że Instytut ma możliwość weryfikacji założonych efektów na tym etapie procesu kształcenia.

Stopień standaryzacji wymagań i poziom obiektywności metod weryfikacji efektów kształcenia oraz wystawianych ocen jest znaczny. Formy prowadzenia zajęć, stosowane metody dydaktyczne i sposoby weryfikowania wiedzy na zaliczeniach i egzaminach są częściowo uregulowane w Regulaminie studiów, jak również w zatwierdzonych uchwałach Senatu programach studiów wraz z kartami przedmiotów. Regulamin studiów określa ogólne warunki zaliczeń przedmiotów, natomiast warunki szczegółowe określa koordynator przedmiotu. W kartach przedmiotów określono kto jest koordynatorem przedmiotu, a Regulamin studiów obliguje go do zapoznania studentów na pierwszych zajęciach z zasadami zaliczania i oceniania.

Wydział nie prowadzi kształcenia z wykorzystaniem platformy e-learningowej.

Średni odsetek odsiewu studentów jest umiarkowany na studiach stacjonarnych i dosyć wysoki na studiach niestacjonarnych. Na studiach stacjonarnych wynosi średnio 10,4%. Największy jest po pierwszym roku (16,2%) oraz na 4 roku (15,6%). Na studiach niestacjonarnych średni odsiew wynosi ok. 24% (szczególnie wysoki jest po pierwszym roku

- 25% i czwartym - 52%). Najistotniejszymi przyczynami takiej wielkości i struktury odsiewu jest rezygnacja (szczególnie na pierwszym roku) oraz niezłożenie pracy dyplomowej w terminie (po czwartym roku). Pozostałe przyczyny to brak postępów w nauce, ponadto, głównie na studiach niestacjonarnych, problemy finansowe oraz trudności pogodzenia studiów z pracą zawodową. Przytoczone wskaźniki odsiewu nie wskazują na istnienie nieprawidłowości w procesie rekrutacji i kształcenia, chociaż szczególnego monitorowania i poprawy wymaga dyscyplina składania przez studentów prac dyplomowych.

Informacja na temat stosowanego systemu oceny efektów kształcenia dostępna jest w Regulaminie studiów (zasady ustalania ocen, zasady wystawiania ocen w procedurze dyplomowania) oraz w kartach poszczególnych przedmiotów. Dokumenty te są ogólnodostępne dla studentów i pracowników Uczelni.

2.4). Ocena procedur i mechanizmów umożliwiających badanie losów (karier) absolwentów oraz dostosowanie efektów kształcenia do oczekiwań absolwentów ocenianego kierunku studiów i otoczenia społeczno-gospodarczego (w tym rynku pracy), a także stopnia zaangażowania (wpływu) przedstawicieli tych interesariuszy na kształtowanie struktury efektów kształcenia. Analiza efektywności działalności prowadzonej przez uczelnię/jednostkę w tym zakresie.

Uczelnia posiada kilkuletnie doświadczenie w badaniu losów absolwentów. Po raz pierwszy badanie losów absolwentów przeprowadzono w 2009 r. W roku akademickim 2011/2012 zmodyfikowano kwestionariusz ankiety, tak by umożliwić badanie przeprowadzenie badania losów absolwentów po pierwszym roku, trzecim oraz piątym od ukończenia studiów. Obecnie Akademickie Biuro Karier PWSZ tworzy bazę danych o studentach i absolwentach Uczelni, która pozwala na komunikowanie się, również z absolwentami, którzy wyrażą na to zgodę. Na stronie internetowej ABK nie ma osobnej informacji (zakładki), która ułatwiałaby absolwentom kontakt z Uczelnią.

Monitorowaniem karier absolwentów zajmuje się Akademickie Biuro Karier. Ankiety w formie elektronicznej okresowo są wysyłane do absolwentów. Opracowania zbiorcze są przygotowywane przez pracowników ABK i przedstawiane do wiadomości Kolegium rektorskiego. Wyniki w formie wniosków, po raz pierwszy zostały przygotowane w tym roku akademickim. Wcześniejsze miały formę jedynie statystyczną i nie przynosiły żadnego rzutu na siatki programowe i zakładane do uzyskanie efektu kształcenia.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Analizowane prace dyplomowe są na średnim poziomie, ale w pełni odpowiadają standardom prac licencjackich. W przypadku wszystkich analizowanych prac licencjackich jest zachowana zasada, że albo promotor, albo recenzent jest samodzielnym pracownikiem nauki.

Wylosowane prace dyplomowe posiadają zróżnicowany poziom, ale przeważają prace dobre. Zespół wizytujący stwierdził co prawda, że w pracach występuje wiele drobnych uchybień, np. literaturowych, interpunkcyjnych i stylistycznych. Nie zawsze błędy te są wskazywane w opiniach recenzentów i promotorów. W niektórych pracach uboga jest literatura, szczególnie książkowa. Recenzje są z reguły kompletne. Recenzenci byli zgodni z promotorami w ocenie poziomu merytorycznego prac dyplomowych, podkreślając w recenzjach prawidłową strukturę prac, poprawność wnioskowania i należyte opanowanie techniki pisanie. Pytania na egzaminie dyplomowym były prawidłowo sformułowane i mieściły się w kanonie kierunku „ekonomia”. Pewne wątpliwości budzi fakt, że żadne spośród trzech pytań zadawanych podczas obrony nie nawiązywało bezpośrednio do

problematyki bronięcej pracy. W wielu uczelniach utarł się dobry zwyczaj, że pytania na egzaminie dyplomowym dotyczą: jedno z zagadnień kierunku, drugie ze specjalności, trzecie z tematyki pracy dyplomowej.

2.5). W przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń, jeśli poprzednio były sformułowane, lub efektów działań naprawczych, a także ocenić proces rozwoju kierunku.

Brak uwag w tym zakresie.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: w pełni,

2.1) Dla kierunku "ekonomia" Instytut opracował efekty kształcenia z uwzględnieniem ich struktury (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne). Efekty te są właściwie przyporządkowane do obszaru nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych. Brak jest natomiast przypisania efektów do dyscypliny naukowej. Efekty sformułowane są zgodnie z obowiązującymi zasadami budowy programów kształcenia opartych na KRK, w sposób jasny, z odniesieniami do celów kształcenia na kierunku "ekonomia" oraz efektów obszarowych. Ponadto w kartach przedmiotów (modułów) sformułowane są efekty dla poszczególnych przedmiotów, co wraz z innymi elementami programu kształcenia (matryce efektów, cele kierunku, itp.) stanowi spójną całość. Wymogi określone standardem dla wszystkich programów studiów i specjalności są spełnione.

2.2) Instytut Ekonomiczny dla cyklu rozpoczynającego kształcenia na kierunku "ekonomia" od r.a. 2012/2013 sformułował efekty zgodnie z zasadami określonymi przez KRK. Cele i efekty kształcenia są również sformułowane dla pozostałych lat studiów. Sposób sformułowania efektów jest zrozumiały, zapisy nie budzą wątpliwości językowych i merytorycznych. Efekty sformułowane są z różnym stopniem szczegółowości, ale w sposób umożliwiający ich weryfikację.

2.3) Weryfikacja założonych efektów kształcenia odbywa się w oparciu o metody określone dla każdego z przedmiotów oraz zasady obowiązujące w całym procesie kształcenia, w tym na etapie procesu dyplomowania. Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia z punktu widzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych można ocenić pozytywnie. Na podstawie przeanalizowanych prac licencjackich oraz prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych można stwierdzić, że Instytut ma możliwość weryfikowania założonych efektów kształcenia.

2.4) Uczelnia ma kilkuletnie doświadczenie w monitorowaniu losów absolwentów. Zagadnieniem tym zajmuje się Akademickie Biuro Karier, które obecnie pracuje nad opracowaniem bazy danych studentów i absolwentów oraz nad dostosowaniem kwestionariusza ankiety do możliwości cyklicznego badania losów absolwentów po 1,3 i 5 roku od ukończenia studiów. Instytut bierze też udział w wielu inicjatywach, które umożliwiają włączenie interesariuszy zewnętrznych w proces kształtowania efektów kształcenia (na razie proces ten nie jest sformalizowany).

2.5) Brak uwag w tym zakresie.

Kryterium 3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

3.1). Ocena czy realizowany program studiów umożliwi osiągnięcie każdego z określonych celów oraz ogólnych i szczegółowych efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

W przypadku studentów rozpoczynających studia od r. a. 2012/2013 program kształcenia dostosowany jest do wymogów KRK. Programu studiów ma określoną strukturę, która zawiera opracowane zakładane efekty kształcenia dla kierunku "ekonomia" oraz odniesienie kierunkowych efektów kształcenia do poszczególnych przedmiotów, ich celów oraz efektów przedmiotowych. Ponadto każdy z efektów kierunkowych jest realizowany przez kilka przedmiotów (w sporadycznych przypadkach jeden przedmiot - np. dla języka obcego oraz zajęć z ochrony własności intelektualnej). Dla efektów, które zawarte są w karcie przedmiotu określone są metody ich weryfikacji. Oznacza to, że przedmioty przewidziane w programie kształcenia umożliwiają realizację założonych efektów.

W przypadku studentów studiujących na 2, 3 i 4 roku również określone są cele kierunku "ekonomia", sylwetka absolwenta, przyszłe, potencjalne miejsca zatrudnienia dla poszczególnych specjalności. W sylabusach opracowanych według "starych" zasad sformułowane są efekty w opisach każdego z przedmiotów oraz metody ich weryfikacji. Program studiów dla 2, 3 i 4 roku spełnia wymagania określone w standardzie. Można wobec powyższego stwierdzić, że dla wszystkich lat program studiów jest opracowany w taki sposób, że umożliwia osiągnięcie celów oraz każdego z zakładanych efektów kształcenia na kierunku "ekonomia".

Na kierunku "ekonomia" na poziomie studiów licencjackich w Instytucie Ekonomicznym kształcenie trwa 7 semestrów. Taki okres kształcenia podyktowany jest przyjętą przez Instytut koncepcją kształcenia, która zakłada duży udział praktyk w programie studiów. Semestr VI przeznaczony jest na odbywanie 15-tygodniowych praktyk w przedsiębiorstwach oraz w tym semestrze realizowane są przedmioty do wyboru oraz seminarium. System taki należy ocenić pozytywnie, ponieważ studenci mają możliwość zdobywania wiedzy praktycznej i mają możliwość wykonywania konkretnych zadań dla przedsiębiorstwa - w stosunkowo długim okresie praktyki.

Plan studiów (siatka) tworzy spójną całość, treści poszczególnych specjalności są charakterystyczne i specyficzne, zgodne z ich nazwą. W planie studiów przewidziany jest blok przedmiotów do wyboru w wymiarze 90 h w semestrze (przez 6 semestrów). Przedmioty te są zatwierdzane na każdy rok akademicki dla każdej ze specjalności. Zasady kwalifikacji przedmiotów i ich wyboru przez studentów są określone w "Regulaminie przedmiotów do wyboru". Łączny wymiar godzinowy przedmiotów do wyboru (540 h) daje możliwość częściowego wyboru treści kształcenia przez studenta.

W toku studiów przewidziane są następujące formy zajęć: wykłady (50,4% ogólnej liczby godzin zajęć), ćwiczenia (42,6%), zajęcia seminaryjne (4,7%) oraz laboratoria (2,3%). Laboratoria dotyczą przedmiotów bezpośrednio związanych z informatyką (m.in. "Technologie informacyjne", "Wizualizacja informacji w biznesie"). Taką strukturę form zajęć można uznać za prawidłową, szczególnie biorąc pod uwagę, że studenci ponadto odbywają 15-tygodniową praktykę w instytucjach i przedsiębiorstwach. Stosowane metody są dosyć różnorodne, m.in. dyskusja grupowa, studia przypadków, rozwiązywanie zadań, gry symulacyjne, opracowanie projektu, itp. Dobór metod jest na ogół adekwatny do specyfiki przedmiotu.

Podsumowując można stwierdzić, że dobór treści kształcenia, formy prowadzenia zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne określone są w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia dla kierunku "ekonomia".

Ogólna liczba punktów ECTS w toku studiów wynosi 210. Łączna liczba punktów dla grupy przedmiotów kształcenia podstawowego wynosi 52 (wobec 48 wymaganych standardem), a dla treści kształcenia kierunkowego 27 (wobec wymaganych 24). Również do przedmiotów z zakresu innych wymagań standardu przypisana jest właściwa liczba punktów ECTS. Za zajęcia seminaryjne, przygotowanie pracy dyplomowej oraz przygotowanie do egzaminu dyplomowego student otrzymuje 16 punktów.

W dokumentacji uzupełniającej programu kształcenia określona jest łączna liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów, w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, w ramach zajęć o charakterze praktycznym, minimalna liczbę punktów ECTS za realizację modułów kształcenia oferowanych na zajęciach ogólnouczelnianych lub na innym kierunku studiów oraz minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wychowania fizycznego.

Szczegółowa struktura punktów ECTS za zajęcia z poszczególnych przedmiotów określona jest w karcie przedmiotu. Ogólnie przyjęty system obliczania nakładu pracy studenta należy ocenić jako prawidłowy, jednak z pewnymi zastrzeżeniami. Dotyczą one sposobu określania liczby punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego (114 dla studiów stacjonarnych). Przy założeniu przyjętym przez Uczelnię, że 1 punkt ECTS odpowiada nakładowi pracy w ilości 25 h oznacza to, że ponad 900 h przeznaczonych jest na dodatkowe konsultacje ze studentem. Nie ma to jednak odzwierciedlenia w kartach przedmiotów, ponieważ przewidywany udział bezpośrednio w konsultacjach jest nieznaczący (dla większości przedmiotów wynosi 0,1 h).

Liczba punktów dla poszczególnych przedmiotów odpowiada jego wymiarowi godzinowemu. Przy określaniu liczby punktów ECTS dla poszczególnych przedmiotów brana była również pod uwagę względna trudność przedmiotu. Rozkład punktów ECTS jest pomiędzy semestrami jest równomierny (dokładnie po 30 pkt. w semestrze). Za praktykę student otrzymuje 22 punkty co jest uzasadnione jej wymiarem godzinowym. W opisie modułu praktyki przedstawiona jest struktura nakładu pracy studenta, która odpowiada tej liczbie punktów (480 h bezpośredniej praktyki w przedsiębiorstwie, plus przygotowanie raportu z praktyki, przygotowanie do egzaminu, itp.)

W oparciu o analizę systemu ECTS można stwierdzić, że w spełnione są warunki określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia w części dotyczącej określania łącznej liczby punktów ECTS oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta. Dla cykli kształcenia, które rozpoczęły studia w poprzednich latach akademickich spełnione są warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta.

Możliwości jakie stwarza system ECTS są wykorzystywane przez Instytut przy wymianie międzynarodowej studentów oraz przy indywidualizacji procesu kształcenia. Liczba studentów uczestniczących w wymianie nie jest wysoka, ale w ostatnich latach, mimo spadku ogólnej liczby studentów utrzymuje się na stałym poziomie (od 9 do 15 wysłanych

studentów w ostatnich trzech latach). Natomiast intensyfikacji wymaga liczba studentów przyjeżdżających w ramach wymiany programu Erasmus - w r.a. 2010/2011 było to 7 studentów, a w r.a. 2011/2012 - 1 student.

Regulamin studiów przewiduje również indywidualizację procesu kształcenia w postaci indywidualnej organizacji toku studiów oraz indywidualnych planów studiów i programów nauczania. Z możliwości tej na kierunku "ekonomia" w r.a. 2011/2012 skorzystało 26 studentów.

Przedmioty kształcenia podstawowego i kierunkowego realizowane są w całym toku studiów, ale następstwo przedmiotów jest zachowane (np. "Ochrona własności intelektualnej" oraz "Międzynarodowe stosunki gospodarcze" zaplanowane są na ostatni semestr). Przedmioty specjalnościowe rozpoczynają się od trzeciego semestru i trwają do końca studiów (oprócz semestru VI, który przeznaczony jest na praktyki, przedmioty do wyboru oraz seminaria). Przedmioty do wyboru są rozłożone równomiernie przez cały tok studiów (przez pierwszych sześć semestrów). Kolejność wszystkich przedmiotów składających się na program kierunku "ekonomia" tworzy logiczną sekwencję.

W tym zakresie można mieć jedynie wątpliwość co do powtarzania się treści programowych (ćwiczenia) z dwóch przedmiotów dla specjalności "Przedsiębiorczość gospodarcza". Dotyczy to przedmiotów "Zarządzanie" oraz "Zarządzanie małym i średnim przedsiębiorstwem" (powtarzają się m.in. zajęcia z analizy SWOT, macierzy BCG, analizy 5 sił Portera - są to duże bloki godzinowe, przez co można sądzić, że znaczna część ćwiczeń będzie się powtarzać).

W programie studiów przewidziane są praktyki zawodowe. Praktyki odbywają się w VI semestrze. Praktyka trwa 15 tygodni. W VI semestrze studenci uczęszczają na praktykę 4 dni w tygodniu po co 8 godzin. Zasady odbywania praktyk są sformalizowane. Uczelnia ustaliła zasady i formy odbywania praktyk w kilku dokumentach: m.in. "Regulamin studiów" (§ 23) oraz "Regulaminie praktyk zawodowych w Instytucie Ekonomicznym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu". Regulamin praktyk określa w szczególności: cele praktyk zawodowych (szczegółowo dla każdej specjalności), sposób zorganizowania praktyk, zasady zaliczania praktyki oraz obowiązki organizatorów i studentów. Regulamin przewiduje również zasady zaliczania praktyk w przypadku pracy zawodowej i prowadzenia własnej działalności gospodarczej. W roku akademickim 2011/2012 (semestr letni) na studiach stacjonarnych nie było żadnego przypadku zaliczenia praktyki w ten sposób, a na studiach niestacjonarnych 12 osób miało zaliczone praktyki (na 25). Uczelnia współpracuje w tym zakresie z ok. 100 podmiotami, w których studenci mogą odbywać praktyki. Dobór firm jest dostosowany do celów oraz programu praktyk. W przypadku roku I opracowany jest program praktyki w postaci modułu zgodnego z KRK. Kontrola praktyk odbywa się poprzez analizę zapisów w raporcie z przebiegu praktyki oraz w oparciu o opinię zakładowego opiekuna praktyk. Ponadto odbywają się egzaminy z praktyk (w formie pisemnej lub ustnej, z których ocena brana jest pod uwagę w algorytmie liczenia średniej na dyplomie).

Zasady odbywania praktyk można ocenić jako prawidłowe, charakteryzujące się dużym stopniem sformalizowania. Zasady te są przejrzyste, z określonymi celami i programem. Realizacja praktyk według przyjętych przez Instytut zasad umożliwia realizację celów i założonych efektów kształcenia.

Na studiach stacjonarnych na kierunku "ekonomia" w semestrze zimowym r.a. 2011/2012 na I roku studiowało 5 grup ćwiczeniowych, na II roku 7, na III - 7 grup ćwiczeniowych. oraz na IV - 7 grup. Grupy liczą pomiędzy 20 a 30 osób, tylko w pojedynczych przypadkach powyżej 30 (max. 38 osób). Grupy językowe liczą po kilkanaście

osób (tylko w sporadycznych przypadkach nieco powyżej 20). Liczebność grup zarówno ćwiczeniowych, jak i językowych oraz seminaryjnych nie budzi zastrzeżeń i nie jest przeszkodą w skutecznej realizacji procesu kształcenia i osiągania efektów kształcenia. Również na studiach niestacjonarnych liczebność grup nie budzi zastrzeżeń.

Zajęcia na studiach stacjonarnych odbywają się w blokach 1,5 h, a na studiach niestacjonarnych w nieregularnych blokach, na ogół po 1,5 h. Mankamentem planu zajęć jest jego mała czytelność (szczególnie w przypadku planu studiów niestacjonarnych) oraz stosunkowo duża liczba "okienek" (np. na studiach stacjonarnych dla I roku ET w poniedziałek). Na studiach niestacjonarnych występują zbyt długie bloki zajęć z jednym prowadzącym (np. II rok przedmiot "Prawo" od godz. 10.15 do 14.30).

Obsada zajęć nie budzi zastrzeżeń, za wyjątkiem dwóch wykładów, które są prowadzone przez magistrów (dotyczy to mgr Waldemara Czerskiego "Podstawy psychologii" oraz mgr inż. Krzysztofa Starańczaka - "Zarządzanie jakością w turystyce"). Taka obsada w przypadku praktyków (szczególnie na profilu praktycznym) jest uzasadniona, ale wymaga to stworzenia zasad dopuszczania do prowadzenia zajęć, tak aby w tych przypadkach zachowany był standard jakości prowadzonych zajęć, a z drugiej strony aby zbyt duża liczba magistrów prowadzących wykłady nie wpłynęła negatywnie na poziom "akademickości" toku studiów. Dopuszczenie do prowadzenia zajęć przez magistrów praktyków powinno dotyczyć przedmiotów specjalistycznych.

Studenci wybitnie uzdolnieni na kierunku "ekonomia" w ramach indywidualizacji procesu kształcenia mają możliwość, przewidzianą Regulaminem studiów, ubiegania się o indywidualny plan studiów i program nauczania oraz o indywidualną organizację toku studiów. Wydział nie posiada osobnej oferty kształcenia dla studentów niepełnosprawnych, ale infrastruktura jest przystosowana dla studentów z niepełnosprawnością ruchową.

3.2) Ocena czy zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość .

Podstawowym dokumentem w tym zakresie są uchwalone przez Senat zakładane efekty kształcenia oraz program studiów, którego częścią są karty przedmiotów (modułów). W kartach przedmiotów Instytut szczegółowo określił treści programowe, formy i metody dydaktyczne dla każdego przedmiotu.

Do uwag szczegółowych dotyczących kart przedmiotu można zaliczyć częsty brak wypełnionych pozycji "Liczba ECTS związana z zajęciami praktycznymi*" oraz "Liczba ECTS za zajęciami wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich" w części dotyczącej obliczenia nakładu pracy studenta. W karcie przedmiotu "Nauka o państwie" brak jest określania jaki efekt zostanie zrealizowany po zastosowaniu metody weryfikacji (przedmiot "Nauka o państwie"). Ponadto w wielu przypadkach w części "Forma i warunki zaliczenia" określana jest tylko forma, a nie warunki jakie musi spełnić student, aby otrzymać zaliczenie. Ujednolicenia wymagałoby również nazewnictwo stosowane w kartach przedmiotów, tj.: forma zajęć, metoda kształcenia, metoda weryfikacji efektów kształcenia. Podsumowując można stwierdzić, że program studiów umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Instytut dla kierunku "ekonomia".

3.3). *W przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany i ich efekty, odnieść się do stopnia realizacji sformułowanych poprzednio zaleceń, lub efektów działań naprawczych, a także ocenić proces zmian programu studiów w aspekcie rozwoju kierunku.*

Brak uwag w tym zakresie.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: *w pełni*,

3.1) Dla poszczególnych lat studiów i specjalności program studiów opracowany jest w taki sposób, że umożliwia osiągnięcie zakładanych kierunkowych efektów kształcenia z uwzględnieniem ich struktury. Każdy ze zdefiniowanych efektów jest realizowany przez kilka przedmiotów. Dla każdego przedmiotu określone są formy i metody weryfikacji efektów przedmiotowych. Nakład pracy studenta uwzględnia specyfikę przedmiotu, jego wymiar godzinowy oraz samodzielną pracę studenta. Przy ocenie nakładu pracy studenta wątpliwości może budzić możliwość zrealizowania oszacowanej łącznej liczby punktów ECTS na studiach stacjonarnych, którą student uzyskuje w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela (114), szczególnie biorąc pod uwagę wymiar konsultacji przewidzianych w poszczególnych kartach przedmiotów.

Na kierunku "ekonomia" istnieje możliwość indywidualizacji procesu kształcenia, z której korzystają studenci, zarówno w zakresie wymiany międzynarodowej, jak również w zakresie indywidualnej organizacji studiów.

Zasady odbywania praktyk można ocenić jako prawidłowe, z określonymi celami, efektami oraz programem. Realizacja praktyk według przyjętych przez Instytut zasad umożliwia realizację celów i założonych efektów kształcenia kierunku "ekonomia".

3.2) Program studiów umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Instytut dla kierunku "ekonomia". Poszczególne elementy programu kształcenia są sformalizowane (efekty, treści programowe, metody dydaktyczne dla poszczególnych przedmiotów). Elementy te tworzą spójną całość.

3.3) Brak uwag w tym zakresie.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

4.1). *Ocena czy struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów oraz ich liczba umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.*

Prowadzący zajęcia na kierunku „ekonomia” to profesorowie (2), doktorzy habilitowani (4), doktorzy (23) oraz pracownicy posiadający tytuł zawodowy magistra lub magistra inżyniera (31). Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku realizuje zatem łącznie 60 nauczycieli akademickich zatrudnionych na umowę o pracę w PWSZ w Elblągu.

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku ekonomia są specjalistami w obszarze nauk społecznych (ekonomia, nauki o zarządzaniu, socjologia), humanistycznych (historia), ścisłych (matematyka), technicznych (informatyka) i rolniczych (inżynieria rolnicza). Zajęcia na ocenianym kierunku prowadzi także 12 nauczycieli języków obcych i 4 wychowania fizycznego. Uczelnia zatrudnia również wielu praktyków (na drugim etacie), którzy w macierzystym zakładach są ekspertami w swojej dziedzinie. Taka struktura kadry umożliwia realizację zakładanych celów kształcenia i osiągnięcie efektów ujętych w programie studiów.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicki.

4.2). Ocena spełnienia przez nauczycieli akademickich wymienionych w minimum kadrowym warunków określonych w przepisach prawa (w tym posiadanie odpowiednich kwalifikacji naukowych i dorobku w danym obszarze wiedzy lub doświadczenia zawodowego, pensum dydaktyczne, wymiar czasu pracy.

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku ekonomia, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów – zgodnie z wymaganiami określonym w § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia na kierunku ekonomia w Instytucie Ekonomicznym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm).

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 13 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia). Ponadto znajduje się tam również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

W Instytucie Ekonomicznym wszystkie oświadczenia zostały podpisane w maju i czerwcu 2012 r., a więc zgodnie z wymaganiami określonymi w ustawie.

Wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku ekonomia, co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicki) oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Niemal wszyscy pracownicy zaliczeni do minimum kadrowego reprezentują obszar nauk społecznych (ekonomia - 6, nauki o zarządzaniu - 3). Jedna osoba jest doktorem

habilitowanym nauk humanistycznych, przy czym jej dorobek naukowy lokuje się od dłuższego czasu w obszarze rozwoju regionalnego, współpracy transgranicznej, transformacji ustrojowej krajów Europy Środkowo-Wschodniej, a zatem szeroko rozumianej ekonomii. Inna osoba posiada tytuł profesora nauk ekonomicznych, przy czym jej doktorat i rozprawa habilitacyjna lokowały się w dziedzinie nauk rolniczych.

Oceniana jednostka, czyli Instytut Ekonomiczny zaproponowała zaliczenie do minimum kadrowego 11 nauczycieli akademickich. Ich aktualne osiągnięcia naukowo-badawcze mieszczą się w ramach dziedziny nauk ekonomicznych. Również doświadczenia praktyczne tych nauczycieli akademickich (wyszczególnione w załączniku nr 5) są bardzo zróżnicowane i obejmują różne sfery życia społeczno-gospodarczego. Osoby zaliczane do minimum kadrowego stanowią silny trzon kadry Instytutu Ekonomicznego umożliwiające osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

Instytut Ekonomiczny przedstawił do minimum kadrowego 11 nauczycieli akademickich, co spełnia wymagania formalne określone w § 14 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Dorobek publikacyjny osób tworzących minimum kadrowe jest generalnie satysfakcjonujący i związany tematycznie z realizowanymi efektami kształcenia.

Pracownicy tworzący minimum kadrowe dla ocenianego kierunku w pełni spełniają warunki określone w rozporządzeniu MNiSzW. Świadczy o tym nie tylko ich dorobek naukowy, ale również doświadczenia praktyczne, wymiar prowadzonych zajęć dydaktycznych oraz ich zgodność z posiadanymi kwalifikacjami zawodowymi.

Skład minimum kadrowego na kierunku „ekonomia” prowadzonego w Instytucie Ekonomicznym w perspektywie długookresowej jest stabilny. Wśród 11 nauczycieli akademickich wskazanych do minimum kadrowego zdecydowania większość, tj. 10 osób zatrudnionych jest na czas nieokreślony. Tylko jedna osoba jest zatrudniona na czas określony, tj. do 30.09.2015 r.

Porównując skład minimum kadrowego z 27 lutego 2007 (poprzednia ocena jakości kształcenia na kierunku „ekonomia” na poziomie studiów pierwszego stopnia przez PKA) należy stwierdzić, że 4 wykładowców obecnie zaliczanych do minimum kadrowego (2 dr hab. i 2 dr) to te same osoby.

Oceniając stabilność minimum kadrowego należy zwrócić uwagę na wydawałoby się sprzeczne zjawisko. Z jednej strony bowiem spośród 11 pracowników tworzących minimum kadrowe tylko dla jednej osoby zatrudnionej w PWSZ w Elblągu, Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy, co może dowodzić słabej skuteczności działań w budowaniu własnej kadry naukowo-dydaktycznej. Z drugiej jednak strony większość profesorów i doktorów stanowiących minimum kadrowe (i wiele osób spoza minimum) związanych jest zawodowo z Uczelnią nieomal od początku jej powstania. Dowodzi to, że nie traktują Uczelni instrumentalnie, lecz identyfikują się z nią, jej osiągnięciami i problemami, sukcesami i kłopotami.

Liczba studentów ocenianego kierunku „ekonomia”: 643. Liczba nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego: 11. Relacje wymagane przepisami prawa dla kierunku „ekonomia” – 1 do 160. Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony i wynosi 1:58, co spełnia wymagania określone w § 17 ust. 1 pkt. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia.

Zajęcia dydaktyczne przewidziane programem studiów prowadzone są przez nauczycieli akademickich w zasadzie zgodnie z reprezentowanym przez nich obszarem (nauki

społeczne), dziedziną (nauki ekonomiczne) i dyscyplinami naukowymi potwierdzonymi dyplomami i udokumentowanym dorobkiem naukowym. Szczegółowe informacje na ten temat zamieszczone są w załączniku nr 5.

Ponadto Zespół Oceniający stwierdza na podstawie analizy obsady kadrowej zajęć oraz sylabusów dołączonych do „Raportu samooceny”, że Uczelnia dołożyła starań aby przestrzegać zasady, że osoby z tytułem zawodowym magistra nie powinny prowadzić wykładów, a jedynie ćwiczenia i laboratoria.

Podczas oceny programowej Zespół Oceniający przeprowadził hospitację 6 zajęć dydaktycznych. Wizytowane zajęcia były prowadzone za dobrym poziomem merytorycznym. Sale wykładowe i ćwiczenia są wyposażone w sprzęt multimedialny wykorzystywany podczas zajęć.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

4.3). Ocena prowadzonej polityki kadrowej i jej spójności z założeniami rozwoju ocenianego kierunku studiów:

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów.

Kryteria doboru i weryfikacji kadry dydaktycznej nie budzą zastrzeżeń. Wykładowcy zatrudniani są na podstawie transparentnych procedur konkursowych.

Istotnym problemem kadrowym jest to, że niemal cała wysoko wykwalifikowana kadra naukowo-dydaktyczna wywodzi się z uczelni zlokalizowanych poza Elblągiem (pracownicy Uniwersytetu Gdańskiego, Politechniki Gdańskiej oraz Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego). Władze Uczelni i Instytutu powinny zatem efektywniej niż dotychczas tworzyć zręby własnej kadry naukowo-dydaktycznej. W tym celu warto przyjąć założenie, że konkursach na stanowiska wykładowcy i starszego wykładowcy, wymogiem formalnym dla osób nowo zatrudnianych pracowników powinno być zatrudnienie w Instytucie Ekonomicznym jako podstawowym miejscu pracy.

Władze Instytutu Ekonomicznego wspierają rozwój kadry naukowo-dydaktycznej zatrudniając na stanowiskach asystentów osoby, które otworzyły przewody doktorskie i zmniejszając im pensum o 90 godzin dydaktycznych (tj. o 20% w relacji do pensum na stanowisku instruktora). W rezultacie tych działań w ostatnim czasie 4 osoby otworzyły przewody doktorskie na Uniwersytecie Gdańskim oraz jeden pracownik na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu. Ponadto kilka prac doktorskich znajduje się na etapie finalizacji i można oczekiwać, że w nadchodzącym roku odbędą się ich publiczne obrony.

W ciągu ostatnich 5 lat (2008-2012) 2 pracowników Instytutu Ekonomicznego obroniło prace doktorskie, 2 rozprawy habilitacyjne i 2 uzyskało tytuł profesora. Jest to dobry wynik, zważywszy charakter Uczelni, specjalizującej się w kształceniu zawodowym.

Na spotkaniu obecnych było 12 pracowników Instytutu Ekonomicznego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu. Podczas bardzo interesującej godzinnej dyskusji nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku studiów stwierdzili, że:

a) przy wdrażaniu KRK jest pewne zamieszanie, ale te zmiany mają swój cel i jest to pozytywne, bo służy jakości kształcenia i generalnie analizowane zmiany służą studentom, gdyż dzięki ECTS czytelne są procedury uznawalności dyplomu innej uczelni;

b) Prace dyplomowe na kierunku „ekonomia” nie powinny mieć zdaniem promotorów charakteru wyłącznie makro (bezrobocie, region, system). Znacznie częściej może być eksponowany profil mikroekonomiczny. Nauczyciele akademicy stwierdzili, że różnice pomiędzy ekonomią i zarządzaniem są mało czytelne. Podkreślano, że w innych krajach np. w Niemczech ekonomia i nauki o zarządzaniu tworzą jedną całość a u nas ten podział jest sztuczny. Jako przykład do dyskusji podano zagadnienie współpracy banku z otoczeniem społeczno-gospodarczym, pytając czy jest to temat lokujący się w ekonomii czy zarządzaniu.

c) Kolejnym wątkiem dyskusyjnym była strategia rozwoju wizytowanej jednostki. Pojawiły się wypowiedzi, że w przyszłości trzeba będzie rozstrzygnąć czy rozwijać nowe specjalności z zakresu ekonomii, czy też aplikować w Ministerstwie o uruchomienie kierunku zarządzanie. Nie ma natomiast presji na to aby ścieżkę licencjacką poszerzać o studia magisterskie, ponieważ rolą uczelni jest dobre przygotowanie do zawodu ekonomisty i wyposażenie absolwenta w wiedzę, umiejętności i kompetencje zarządzania instytucją lub podmiotem gospodarczym, np. małą firmą. Podkreślano przy tym, że budując strategię rozwoju Uczelni na najbliższe lata należy powiązać ją ze specyfiką regionu i takimi kwestiami jak ryzyko powodziowe, bezpieczeństwo publiczne, ochrona środowiska naturalnego. Warto też uwzględnić w strategii rozwoju PWSZ w Elblągu fakt, że Uczelnia jest prężnym ośrodkiem informatycznym

d) Wykładowcy pozytywnie wypowiadali się o warunkach pracy, a mianowicie o wsparciu pracowników przez Uczelnię w publikowaniu dorobku naukowego, dofinansowaniu wyjazdów konferencyjnych, zakupie fachowej literatury. Z drugiej strony stwierdzano, że w kwestii badań naukowych występuje pewna sprzeczność, gdyż szkoła zawodowa kształcąca jedynie na studiach pierwszego stopnia nie musi prowadzić działalności o charakterze badawczym. W rezultacie znaczna część kadry, którymi są np. starsi wykładowcy zatrudniana jest wyłącznie na stanowiskach dydaktycznych. Jeśli do tego dodać, że osoby te realizują znacznie ponad 300 godzin zajęć, to po prostu nie mają czasu ani możliwości prowadzenia własnych badań naukowych. Zatem trudno od sporej części pracowników PWSZ wymagać uczestnictwa w realizacji grantów, badań statutowych i innych projektów oraz publikowania rezultatów prac naukowych, ponieważ w umowach o pracę nic o tej kwestii się nie wspomina. Oczywiście inaczej sprawy te wyglądają w przypadku samodzielnych pracowników naukowych, którzy w takich badaniach uczestniczą np. w macierzystych uczelniach, w których zatrudnieni są na pierwszym etapie. Zebrani pracownicy Instytutu Ekonomicznego stwierdzali, że wysokość pensum i zatrudnianie wykładowców wyłącznie na stanowiskach dydaktycznych sprawia, że starsi wykładowcy są przeciążeni obciążeniami dydaktycznymi i nie mają czasu na badania naukowe i awanse zawodowe. Generalnie jednak warunki i atmosferę pracy w Uczelni oceniano pozytywnie.

4.4). W przypadku kolejnej oceny jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić zmiany, ich wpływ na osiągnięte efekty i jakość kształcenia, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio lub efektów działań naprawczych.

W stosunku do roku 2007, w którym odbyła się pierwsza ocena jakości kształcenia na kierunku *ekonomia*, nastąpiły istotne zmiany w składzie tego minimum. Aż 7 osób, to nowo zatrudnieni nauczyciele akademicy, którzy nie tworzyli tego minimum w roku 2007, natomiast tylko 4 osoby pozostały w składzie tego minimum z roku 2007. Tylko dla 1 osoby z tego grona Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy, zaś dla pozostałych PWSZ w Elblągu jest dodatkowym miejscem pracy.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: w pełni,

4.1) Kadra jest dobrze przygotowana, struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia umożliwia osiągnięcie zakładanych celów kształcenia.

4.2) Do minimum kadrowego zaliczono 11 osób, w tym 4 samodzielnych pracowników naukowych i 7 doktorów, czyli 2 osoby ponad wymagane minimum.

4.3) Polityka kadrowa władz PWSZ i Instytutu Ekonomicznego jest przejrzysta, choć jej dotychczasowa skuteczność budzi pewne zastrzeżenia.

4.4) W trakcie poprzedniej wizytacji PKA nie sformułowano zaleceń bądź działań naprawczych związanych z wielkością i strukturą minimum kadrowego oraz sposobów zarządzania kadrą naukowo-dydaktyczną PWSZ w Elblągu.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

PWSZ w Elblągu posiada bardzo dobrą bazę dydaktyczną. Siedziba Instytutu Ekonomicznego znajduje się przy ul. Grunwaldzkiej 137. Administracja Instytutu zajmuje 5 pokoi w tym: dziekanat, pomieszczenia dyrektora i jego zastępców. Nauczyciele Instytutu mają do dyspozycji 11 pokoi. Zajęcia odbywają się również w budynkach przy ul. Czerniakowskiej 22 oraz ul. Wojska Polskiego 1. W poniższej tabeli zawarto informacje o pomieszczeniach dydaktycznych, którymi dysponuje oceniana jednostka.

Obiekt	Pomieszczenia dydaktyczne i biblioteczne	Liczba miejsc
Budynek BU 1 ul. Grunwaldzka 137	4 sale seminaryjne	74
	3 sale ćwiczeniowe	120
	13 sal wykładowych	802
	2 sale audytoryjne	280
	1 aula	320
	2 laboratoria	36
	biblioteka z czytelnią	
Budynek BU 2 ul. Czerniakowska 22	15 sal wykładowych	416
	1 aula	60
	2 lab. językowe	38
	1 lab. komputerowe	18
	biblioteka z czytelnią	
Budynek BU 3 ul. Wojska Polskiego 1	5 lab. komputerowych	80
	2 sale ćwiczeniowe	70
	5 sal audytoryjnych	395

Sale dydaktyczne są wyposażone w rzutniki pisma i sprzęt audiowizualny a aule audytoryjne w projektory multimedialne i sprzęt nagłaśniający. Pracownie komputerowe są wyposażone w nowoczesne zestawy komputerowe, na których zainstalowano odpowiednie oprogramowanie. W laboratoriach komputerowych znajdują się również drukarki i rzutniki oraz sprzęt audio-video.

Duże wrażenie robi nowe skrzydło oddane do dyspozycji młodzieży akademickiej w lutym 2012, bardzo ładna nowa aula Instytutu na 150 osób dająca możliwość organizacji wideokonferencji, wyposażona w przenośny laptop i profesjonalny projektor multimedialny. Bardzo ładna jest również największa aula na ok. 320 osób. Ponadto Uczelnia wynajmuje sale sportowe w Centrum Kultury i Współpracy Międzynarodowej „Światowid” w Elblągu na potrzeby zajęć z wychowania fizycznego. Do dyspozycji studentów jest również Dom Studencki nr 2 przy ulicy Wspólnej 11/13 w Elblągu, w którym znajduje się studio multimedialne i klub fitness z siłownią. W akademiku podobnie jak w murach Uczelni studenci mają dostęp do sieci internetowej.

Biblioteka PWSZ w Elblągu posiada powierzchnię ponad 500 m² i 67300 woluminów. Zasoby literaturowe gromadzone są stosownie do aktualnych programów i potrzeb dydaktycznych poszczególnych instytutów. Studenci Instytutu Ekonomicznego korzystają przede wszystkim z księgozbioru, liczącego ponad 35 000 woluminów, znajdującego się w budynku przy ul. Grunwaldzkiej. Biblioteka prenumeruje 111 tytułów gazet i czasopism, spośród których znajdują się wiodące ogólnopolskie czasopisma ekonomiczne, takie jak np. *Ekonomista*, *Gospodarka Narodowa*, *Marketing i Rynek*, *Państwo i Prawo*, *Ruch Prawniczy Ekonomiczny Socjologiczny*, *Przegląd Statystyczny*, *Samorząd Terytorialny* i szereg innych. Dostęp do katalogu jest całodobowy. Studenci odbywają szkolenie biblioteczne on-line kończące się testem zaliczeniowym. Studenci mogą również zamawiać książki on-line i korzystać (na hasło) z elektronicznych baz danych: Wirtualna Biblioteka Nauki w ramach licencji krajowej: EBSCO, Springer, Web of Knowledge, Elsevier wraz z dostępem do Systemu Informacji Prawnej LEX Sigma i bazy Legalis. Godziny otwarcia biblioteki (w poniedziałki, wtorki, czwartki w godz. 900 – 1700, w środy i piątki w godz. 900 – 1600, w soboty w godz. 900 – 1400) nie budzą zastrzeżeń.

Ponadto w bibliotece organizowane są wystawy, galerie sztuki m.in. wystawy prac studentów uczelni oraz lokalnych elbląskich artystów plastyków i spotkania autorskie. Warto zaznaczyć, że władze Uczelni i Instytutu są przychylne rozwojowi zasobów bibliotecznych i fundusze na te cele są w ocenie Pani Dyrektora Biblioteki PWSZ satysfakcjonujące.

Na generalnie bardzo korzystną ocenę infrastruktury cieniem kładzie się w opinii studentów słabe zaplecze gastronomiczne i brak wygodnych ławek przez szkołą.

Obowiązkowe praktyki zawodowe na kierunku studiów „ekonomia” trwają 15 tygodni i realizowane są podczas szóstego semestru studiów. Wymiar praktyk jest stosunkowo wysoki i adekwatny do praktycznego profilu studiów. Przypisano im aż 22 punkty ECTS. Praktyki zawodowe odbywają się od poniedziałku do czwartku, w wymiarze co najmniej 6 godzin dziennie.

Praktyki realizowane są w przedsiębiorstwach i instytucjach, z którymi Uczelnia zawarła odpowiednie porozumienia. Praktyki mogą odbywać się na podstawie umowy o pracę lub w formie nieodpłatnej pracy studenta świadczonej dla danego podmiotu gospodarczego. Szczegółowe rozwiązania regulują indywidualne umowy w sprawie praktyk zawodowych, zawarte między PWSZ a zakładem pracy.

Praktyki zawodowe organizowane są w oparciu o wymagania wynikające z KRK oraz planów studiów i programów nauczania. Szczegółowe zasady i formy odbywania praktyk zostały określone w nowym Regulaminie praktyk zawodowych w Instytucie Ekonomicznym, który został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Instytutu Ekonomicznego PWSZ w Elblągu w dniu 10.01.2012r.

Ożywione kontakty kadry nauczającej z praktyką gospodarczą skutkują dobrym doborem miejsc odbywania praktyk przez studentów. Uczelnia posiada duże doświadczenie w organizacji praktyk zawodowych. Można sądzić, że dobór miejsc, w których odbywają się obowiązkowe praktyki na podstawie skierowania z Uczelni dokonywany jest w poprawny

sposób. Studenci Instytutu Ekonomicznego mają możliwość weryfikacji swoich umiejętności (a niejednokrotnie również późniejszego podjęcia pracy zawodowej) w lokalnych przedsiębiorstwach produkcyjnych, handlowych i usługowych.

Brakuje szczegółowych informacji o nakładach planowanych na rozwój infrastruktury bezpośrednio związanej z ocenianym kierunkiem studiów, ale nie ulega wątpliwości, że władze PWSZ w Elblągu troszczą się o rozwój ocenianego kierunku.

Władze PWSZ i Instytutu Ekonomicznego podejmują skuteczne działania na rzecz przystosowania infrastruktury dydaktycznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. W budynkach BU1, BU3 i Domu Studenckim do dyspozycji osób niepełnosprawnych są windy, podjazdy i stanowiska parkingowe. W budynku BU2 planuje się dobudowanie windy zewnętrznej wraz z podjazdem. Ponadto w roku 2013 planowany jest zakup stanowiska dla osób niepełnosprawnych korzystających z księgozbioru czytelni.

Studenci bardzo dobrze oceniają infrastrukturę Uczelni. Sale wykładowe i konwersatoryjne są obszerne, funkcjonalne i spełniają ich wymagania co do swojej pojemności, i wyposażenia. Audytoria w nowo oddanej części wyposażone są w rzutniki multimedialne oraz nagłośnienie. Uczelnia nie posiada sprzętu przystosowanego dla osób niedowidzących.

W nowej oraz starej części kampusu znajdują się windy, którymi osoby z niepełnosprawnościami ruchowymi mogą dotrzeć na każde piętro budynków. W każdej kondygnacji, nowej części budynku, znajdują się toalety przystosowane dla osób z niepełnosprawnościami, jednak w trakcie trwania wizytacji były one zamknięte.

Uczelnia umożliwia dostęp do Internetu przez dwa terminale internetowe i co najmniej osiemnaście stanowisk komputerowych w czytelni Biblioteki Uczelnianej. Studenci studiów stacjonarnych pozytywnie ocenili dostępność do Biblioteki, która otwarta jest od poniedziałku do soboty. Jednak studenci studiów niestacjonarnych, mają ograniczony dostęp do biblioteki, która w soboty jest otwarta do godziny czternastej, a w niedziele jest zamknięta.

Studenci w trakcie spotkania wskazali na, niewystarczające zasoby Biblioteki Uczelnianej, które nie pokrywają wymaganego zapotrzebowania na książki. Najczęściej zdarzającą się sytuacją jest niedostateczna ilość, wymaganej przez prowadzącego kurs literatury obowiązkowej, dla zgłaszających się po nią osób.

W wyniku poprzedniej wizytacji Zespół Oceniający PKA nie sformułował zastrzeżeń związanych ze stanem infrastruktury dydaktycznej ani zalecanych w tym względzie działań naprawczych. Warto jednak zaznaczyć, że baza naukowo-dydaktyczna ocenianej jednostki uległa w mijającym roku znaczącej poprawie, dzięki oddaniu do użytku 23 lutego 2012 roku nowego budynku dydaktycznego przy ul. Grunwaldzkiej, o powierzchni 3100 m². Całkowity koszt projektu przekroczył 26 mln zł, z czego ponad 90% nakładów sfinansowano z funduszy UE. Nowoczesny budynek, o oryginalnej architektonicznej konstrukcji, stał się wizytówką Uczelni.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: *w pełni*,

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Baza dydaktyczna i zasoby biblioteczne są odpowiednie do w stosunku potrzeb. Infrastruktura dydaktyczna jest adekwatna do wymogów procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów „ekonomia” i pozwala na osiągnięcie deklarowanych efektów kształcenia.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe z założenia ukierunkowane są na działalność dydaktyczną, zatem nie otrzymują dotacji na prace naukowo-badawcze i w związku z tym nie mają obowiązku rozliczania pracowników dydaktycznych z ich dorobku naukowego. Nie oznacza to jednak, że na ocenianym kierunku nie są prowadzone żadne prace naukowo-badawcze. Instytut Ekonomiczny PWSZ w Elblągu był w minionych latach organizatorem 8 konferencji naukowych:

1. Rozwój regionalny w warunkach globalizacji (2005 rok),
2. Współpraca transgraniczna a rozwój regionalny (2006 rok),
3. Samorząd terytorialny w krajach Unii Europejskiej (2007 rok),
4. Fundusze unijne a rozwój regionalny (2008 rok),
5. Transformacja w nowych krajach Unii Europejskiej (2009 rok),
6. Transformacja w krajach Europy Środkowo-Wschodniej gospodarka – społeczeństwo - polityka (2010 rok),
7. Organizacje pozarządowe a rozwój regionalny (2011 rok),
8. Bezpieczeństwo publiczne w wymiarze lokalnym - wyzwania XXI wieku (2012 rok).

W latach 2009-2012 kilku pracownikom Instytutu Ekonomicznego przyznano granty (w kwotach po 3 tys. zł) przeznaczone na finansowanie badań naukowych.

Osiągnięciem naukowym Uczelni jest również wydawanie, począwszy od 2006 roku, Rozpraw Naukowych i Zawodowych PWSZ w Elblągu, w których pracownicy Instytutu, w kolejnych numerach zeszytów publikują swój dorobek naukowy.

Uczelnia posiada znaczny potencjał wydawniczy. W czasopiśmie „**Rozprawy naukowe i zawodowe PWSZ w Elblągu**” publikowane są nie tylko opracowania monograficzne, ale także referaty konferencyjne przygotowywane na corocznie organizowane konferencje. Za publikację autor otrzymuje **3 punkty**, co jest dość dobrym wynikiem. Podczas wizytacji Zespół Oceniający spotkał się z poglądami, że nowe zasady punktacji czasopism nie są przejrzyste.

Studenci wizytowanej jednostki nie uczestniczą w badaniach naukowych. Uczelnia za pośrednictwem swojego wydawnictwa publikuje rozprawy, artykuły i recenzje naukowe swoich pracowników. Jedyną formą udziału studentów jest udział członków Koła Naukowego „Seneka”, którzy biorą udział w konferencjach naukowych, wygłaszają własne referaty, które z kolei ukazują się w publikacjach pokonferencyjnych.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: *znacząco*

Niewielka aktywność naukowa nauczycieli akademickich (publikacje afiliowane) wynika z dodatkowego miejsca pracy jakim jest PWSZ. Władze uczelni powinny stworzyć szerszy system motywowania do rozwoju naukowego.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1). Ocena czy zasady rekrutacji umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Ocena czy nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę

kandydatów. Ocena zasad ustalania wielkości rekrutacji - uwzględnienie związku liczby rekrutowanych studentów z potencjałem dydaktycznym jednostki i jakością kształcenia.

Zasady rekrutacji i tryb przyjęć na studia na kierunek "ekonomia" określa Uchwała Nr 04/2011 Senatu PWSZ w Elblągu z dnia 14 kwietnia 2011 r. Wstępnym warunkiem przyjęcia jest złożenie wymaganych dokumentów. Podstawą przyjęcia na studia jest konkurs świadectw. Klasyfikacji dokonuje się w oparciu o wyliczony wskaźnik rekrutacyjny, który oparty jest na ocenach na świadectwie dojrzałości. Na kierunek "ekonomia" do obliczenia wskaźnika bierze się pod uwagę oceny z przedmiotów geografia, albo historia, matematyka, WoS oraz oceny z języka polskiego i obcego. W zasadach rekrutacji są również przewidziane warunki przyjęcia osób ze starą maturą, z Maturą Międzynarodową, inną maturą zagraniczną oraz laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego. Sformułowane zasady rekrutacji nie zawierają zapisów dyskryminujących, są przejrzyste, oparte na kryteriach merytorycznych. Również w "uchwale rekrutacyjnej" określone są planowane limity przyjęć na kierunek "ekonomia". Są one określone na poziomie 90 osób na każdą specjalność studiów stacjonarnych i odpowiednio 60 dla studiów niestacjonarnych. Biorąc pod uwagę obecną liczbę grup oraz potencjał Uczelni, przyjęte zasady rekrutacji i ustalone limity odpowiadają możliwościom realizacji procesu kształcenia na kierunku "ekonomia".

7.2). Ocena czy system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane.

Od stosunkowo dużego stopnia zobiektywizowania ocen w toku studiów na kierunku "ekonomia" istnieją odstępstwa, które dotyczą pojedynczych przedmiotów zaliczanych w ostatniej sesji. Z niektórych przedmiotów struktura wystawianych ocen odbiega od rozkładu normalnego, a oceny są zawyżone. Dotyczy to m.in. przedmiotów: "Wizualizacja informacji w biznesie", z którego ocen 5,0 jest 77,0%, 4,5 - 18,9%, razem - 95,9%, "Prawo handlowe" - 93,2% ocen bardzo dobrych, "Prawo konsumenta" - ocen 5,0 jest 71,2%, a 4,5 - 15,1%, razem: 86,3% czy "Zarządzania środowiskiem", z którego ocen 5,0 oraz 4,5 jest ponad 80%. Są to przypadki odosobnione, ale budzące wątpliwości co do możliwości obiektywnej weryfikacji efektów kształcenia dla tego przedmiotu i w konsekwencji programu kształcenia na kierunku.

Również wysokie są oceny z egzaminu dyplomowego (studia stacjonarne: 4,22, studia niestacjonarne: 4,32, w tym dla specjalności "Przedsiębiorczość gospodarcza" aż 4,73). Średni ocen na dyplomie jest również stosunkowo wysoka i wynosi dla studiów stacjonarnych: 4,3, a dla niestacjonarnych: 4,47.

7.2). Ocena czy system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane.

Według studentów system oceny pracy jest przejrzysty i zrozumiały. Ogólna formę zaliczenia określa Regulamin Studiów PWSZ w Elblągu, a szczegóły przedstawiają wykładowcy w trakcie pierwszych zajęć. Wtedy też, studenci są informowani o zamierzonych do zdobycia efektach kształcenia. Zdaniem studentów plany studiów są konsekwentnie realizowane, a wymagania egzaminacyjne całkowicie pokrywają się z wcześniej przedstawionymi.

Studenci mają możliwość wglądu do swoich prac zaliczeniowych i uzyskania informacji zwrotnej o brakach i popełnionych błędach.

7.3). Ocena możliwości mobilności studentów stworzonych poprzez strukturę i organizację programu ocenianego kierunku. Ocena działań wspierających mobilność studentów, w tym związanych z popularyzacją wiedzy na temat systemu ECTS, i ułatwiania studentom wykorzystania możliwości stwarzanych przez ten system zarówno w kraju jak i za granicą.

System punktów ECTS obowiązujący w PWSZ w Elblągu został skonstruowany i wdrożony zgodnie ze stosownym Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Studenci kierunku „ekonomia” mają możliwość uznania uzyskanych punktów ECTS w zagranicznych uczelniach partnerskich.

W ciągu ostatnich trzech lat akademickich w ramach programu „Erasmus” za granicę wyjechało 23 studentów na studia i 21 na praktyki. Szkoła stwarza szerokie możliwości wyjazdów studentów i nauczycieli akademickich za granicę w ramach umów partnerskich. Dotychczas studenci i wykładowcy wykorzystywali te możliwości w relatywnie niewielkim stopniu, a przecież zdobyte w ten sposób umiejętności mogłyby pozytywnie wpływać na jakość kształcenia na ocenianym kierunku, np. poprzez porównanie własnych planów studiów i programów kształcenia do europejskich wzorców.

Studenci wizytowanego kierunku są w niewielkim stopniu zainteresowani uczestnictwem w zajęciach prowadzonych w języku obcym, co oczywiście przekłada się na ich skłonność do uczestnictwa w międzynarodowych wymianach studenckich. Studenci kierunku „ekonomia” PWSZ w Elblągu pytani o przyczyny niewielkiego zainteresowania wymianą zagraniczną zwracali uwagę na swoje obawy przed wyjazdem podyktowane słabą znajomością języka obcego, problemami z nadrobieniem zaległości w kolejnym semestrze studiów i kosztami finansowymi związanymi z wyjazdem.

W związku z powyższym Zespół Oceniający PKA sugeruje przeprowadzenie analiz efektywności nauczania języków obcych w celu zwiększenia stopnia opanowania języka obcego na zakładanym w programie poziomie. Działania te powinny mieć długofalowy charakter i skutkować wzrostem zainteresowania studentów udziałem w:

- wykładach i ćwiczeniach prowadzonych w języku obcym,
- wymianie międzynarodowej z uczelniami partnerskimi.

Uczelnia posiada dwudziestu partnerów wymiany zagranicznej, a pięciu z nich jest związanych z kierunkiem ekonomia. Studenci wizytowanego kierunku wyjeżdżają na studia i praktyki w ramach programu Erasmus. Są poinformowani o możliwościach i kryteriach odbywania wymiany studenckiej i praktyk zawodowych. Niezbędne, szczegółowe informacje są podane na stronie uczelni. Lektoraty prowadzone są jedynie w językach angielskim i rosyjskim, które nie pokrywają się z ofertą wyjazdów. Studenci nie są poinformowani na temat uznawania punktów ECTS dla osób wracających z wymiany zagranicznej.

W świetle informacji zawartych w raporcie Samooceny tylko jeden nauczyciel akademicki wykładający na ocenianym kierunku studiów brał udział w latach 2008-2012 w wymianie naukowej realizowanej w porozumieniu z zagranicznymi ośrodkami partnerskimi. W analogicznym czasie Uczelnia gościła 5 wykładowców zagranicznych. Oznacza to, że z powodu niewielkiego zainteresowania ze strony kadry naukowo-dydaktycznej oraz studentów PWSZ w Elblągu, zarówno wymianą międzynarodową, jak również badaniami naukowymi realizowanymi w jej ramach, elementy te nie wpływają w znaczący sposób na proces osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

7.4). Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami ocenianego kierunku studiów, w tym wspomagania studentów w procesie uczenia się: bez udziału nauczycieli akademickich oraz z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość.

Studenci podejmujący studia w PWSZ mogą liczyć na różne formy wsparcia:

- prawo do studiowania według indywidualnych planów studiów programów kształcenia,
- możliwość uczestnictwa w wymianie z zagranicznymi ośrodkami akademickimi w ramach programu „Erasmus”,
- możliwość aktywnego urzeczywistniania swoich ambicji naukowych i zawodowych poprzez działania w ramach Studenckiego Koła Naukowego Myśli Społecznej i Politycznej „Seneka” oraz Koła Naukowego VBA For Applications,
- możliwość uczestnictwa w konferencjach studenckich kół naukowych, włącznie z wygłaszaniem i publikowaniem referatów,
- możliwość uczestnictwa w zajęciach terenowych np. w postaci wizyty w wybranych gospodarstwach agroturystycznych czy udziału w Międzynarodowych Targach Turystycznych w Berlinie (studenci specjalności ekonomika turystyki),
- korzystanie z platformy elektronicznej, która umożliwia dostęp do bieżących informacji i baz danych przydatnych w procesie kształcenia,
- pomoc ze strony opiekunów roku i specjalności, których zadaniem jest wsparcie w załatwianiu trudnych spraw związanych zarówno z indywidualnym tokiem studiów, systemem pomocy stypendialnej, jak i kontaktami z władzami Instytutu,
- zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich dla studentów podczas osobistych cotygodniowych konsultacji oraz możliwości kontaktu mailowego,
- rozwój systemu stypendialnego obejmującego w latach 2009-2012: stypendium socjalne, stypendium na wyżywienie, stypendium mieszkaniowe, stypendium naukowe, stypendium sportowe, stypendium rektora dla najlepszych studentów, stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogi.
- podejmowane są liczne działania mające na celu zwiększenie dostępności studiów dla niepełnosprawnych (obecnie w Instytucie Ekonomicznym studiuje 46 studentów niepełnosprawnych, w tym 20 osób na kierunku „ekonomia”). Dopiero w przyszłym roku zostanie zakupione stanowisko dla osób niepełnosprawnych korzystających z czytelni. Zespół Oceniający popiera i docenia wszelkie ułatwienia adresowane do tej grupy studentów.

Koło Naukowe *Seneka* działa bardzo prężnie - studenci wyjeżdżają na konferencje. Szczególnie studenci studiów stacjonarnych są ambitni i aktywni. Organizują akcję „Szlachetna Paczka; wspólne oddawanie krwi dla potrzebujących, mecze piłki siatkowej, Bałtycki Festiwal Nauki i inne wydarzenia.

Informacje zawarte w sylabusach przedstawionych przez poszczególnych wykładowców są z reguły kompletne. Można w nich znaleźć następujące informacje:

- nazwa przedmiotu, jego wymiar i umiejscowienie w programie studiów,
- nazwisko prowadzącego przedmiot oraz koordynatora modułu,
- cele nauczania i wymagania wstępne,
- zakładane efekty kształcenia,
- treści programowe,
- metody kształcenia i weryfikacji efektów nauczania,
- forma i warunki zaliczenia,
- wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej,
- bilans nakładu pracy studenta.

Również przydatność zalecanych materiałów dydaktycznych do realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia należy ocenić pozytywnie. Dużą pomoc w nauce stanowią

materiały dydaktyczne udostępniane przez część wykładowców za pośrednictwem Internetu oraz w postaci skserowanych przykładów i kluczowych zagadnień zaliczeniowych.

Kadra dydaktyczna jest przygotowana do zajęć i w pełni zaangażowana we własną pracę dydaktyczną. Szczególnie istotne jest, zważywszy na praktyczny profil studiów, stosowanie form zajęć zbliżonych do warunków rzeczywistych, wykorzystywanie doświadczenia zawodowego przez osoby prowadzące ćwiczenia - praktyków gospodarczych oraz zapewnienie studentom możliwość kontaktu z prowadzącymi zajęcia na dyżurach i konsultacjach w dogodnych dla nich terminach lub za pośrednictwem poczty elektronicznej. Warto również podkreślić, że ćwiczenia, laboratoria i seminaria realizowane są w niezbyt licznych grupach studenckich, co sprzyja przełamywaniu bariery anonimowości, aktywizacji studentów i nawiązywaniu bezpośrednich kontaktów z nauczycielami akademickimi.

System pomocy materialnej

Szczegółowe zasady przyznawania pomocy materialnej, przewidzianej w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, są określone w „Szczegółowym Regulaminie Ustalania wysokości, przyznawania, wypłacania świadczeń pomocy materialnej studentom PWSZ w Elblągu”. Przedstawiona została do niego stosowna uchwała Rady Studentów opiniująca regulamin. Podziału środków funduszu pomocy materialnej dokonuje Rektor w porozumieniu z samorządem studentów co jest zgodne z art. 174 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. W PWSZ w Elblągu nie jest powoływana Komisja Stypendialna, ani Odwoławcza Komisja Stypendialna. Decyzję o przyznaniu pomocy materialnej podejmuje Rektor. Z udzielonych przez studentów informacji wynika, że w praktyce, podania rozpatrują pracownicy działu kształcenia. Organem odwoławczym jest także Rektor.

Studenci obecni na spotkaniu stwierdzili, że zasady są dla nich przystępne i przejrzyste. Regulamin jest dostępny w dziekanacie i na stronie internetowej Uczelni. Studenci są zadowoleni z wysokości przyznawanych stypendiów i uznają je za motywujące do dalszej nauki i rozwoju. Decyzje w sprawie przyznania stypendium są powierzane starostom lat, którzy przekazują je zainteresowanym. W przypadku kiedy starosta nie może dotrzeć do adresata, decyzje są zwracane do dziekanatu, a tam dopiero wysyłane pocztą.

System opieki naukowej i dydaktycznej

Studenci kierunku ekonomia oceniają pozytywnie system opieki dydaktycznej i naukowej. Studenci są informowani z odpowiednim wyprzedzeniem o nieobecności wykładowcy, czy przeniesieniu terminu zajęć. Jednak problemem na który studenci często zwracali uwagę były duże przerwy między kolejnymi zajęciami. Studenci PWSZ w Elblągu to w większości mieszkańcy okolicznych miejscowości, a tak ułożony plan sprawia im trudności w dojazdach i utrudnia studiowanie.

Na wizytowanym kierunku jest stworzona możliwość indywidualizacji studiów poprzez indywidualny plan studiów, program nauczania oraz indywidualną organizację studiów. Szczegółowe przepisy określa „Regulamin studiów PWSZ w Elblągu”. Jednak katalog możliwości ubiegania się o tok indywidualny jest ograniczony i wydaje się niejasny dla zainteresowanego. Zapisy regulaminu studiów nie precyzują w jakich sytuacjach, można ubiegać się o tok indywidualny. Studenci nie są zaznajomieni z warunkami indywidualizacji toku studiów, ponieważ nie są zainteresowani zmianą toku nauki. Na spotkaniu studenci nie potrafili wyjaśnić warunków indywidualnej organizacji kursów, czy toku nauczania. Nie wyrażali także, chęci przejścia na tryb indywidualny.

Zasady dyplomowania są jasne dla studentów wizytowanego kierunku. Tematy prac dyplomowych są przedstawiane przez prowadzącego na zajęciach, a także są dostępne w gablotach przed dziekanatem. Na spotkaniu studenci ocenili pozytywnie tryb wyboru

promotora, oraz możliwości zgłaszania własnego tematu pracy. Promotorzy udzielają pomocy i wyjaśnień w trakcie konsultacji lub za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Odpłatności za studia uregulowane są w umowie zawieranej między studentem, a Uczelnią. Informacje na temat czesnego odpłatne są na stronie internetowej uczelni, a wszelkie zmiany jego wysokości reguluje Zarządzenie Rektora, które jest wywieszane w gablotach dziekanatu. W umowie student - uczelnia nie znaleziono zapisów analogicznych do klauzul uznanych przez UOKiK za niedozwolone. W losowo wybranych teczkach studentów drugiego roku studiów stacjonarnych nie znaleziono podpisanych umów. Pracownik dziekanatu tłumaczył to trwającym jeszcze procesem podpisywania umów ze studentami.

Studenci dobrze oceniają system opieki dydaktycznej i naukowej, a także kulturę i dostęp do informacji od pracowników dziekanatu. Problemami są jedynie, organizacja bloków zajęć, oraz system podpisywania umów student – uczelnia.

Działalność wspierająca rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny:

W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Elblągu funkcjonuje „Rada Studentów PWSZ w Elblągu”, która działa na podstawie „Regulaminu Samorządu Studentów PWSZ w Elblągu”. Powyższy Regulamin wszedł w życie uchwałą Senatu, po stwierdzeniu jego zgodności z obowiązującymi przepisami i Statutem uczelni, co jest zgodne z art. 202 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Przepisy regulaminu w jasny sposób określają jego funkcjonowanie, tryb wyboru i kompetencje poszczególnych organów. Samorząd przez podjęte uchwały opiniuje Regulamin Studiów, „Szczegółowy Regulamin Ustalania wysokości, przyznawania, wypłacania świadczeń pomocy materialnej studentom PWSZ w Elblągu”, decyzje Rektora odnośnie podziału środków funduszu pomocy materialnej i wysokości wypłacanych świadczeń, na co przedstawione zostały odpowiednie uchwały. Liczba przedstawicieli studentów w Senacie Uczelni spełnia warunek zawarty w art. 61 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, a także art. 67 ust. 4 ustawy odnośnie liczby przedstawicieli w Radzie Instytutu, co potwierdzały przedstawione protokoły z posiedzeń tych organów.

Rada studentów posiada odpowiednie pomieszczenia i sprzęt niezbędny do prowadzenia swojej działalności. Według informacji uzyskanych od Przewodniczącego Rady Studentów PWSZ w Elblągu, samorząd ma zapewnione środki finansowe na swoje funkcjonowanie i realizację określonych celów. Członkowie samorządu podkreślili również, życzliwość i pomoc władz Uczelni.

Akademickie Biuro Karier, prowadzi działalność w zakresie badania losów studentów i procesu ankietyzacji przeprowadzanego wśród pracodawców regionu elbląskiego. Proces ankietyzacji ma na celu dostosowanie programu kształcenia do oczekiwań i wymagań pracodawców. Jednak wyniki z prowadzonych procesów ankietyzacji mają charakter statystyczny i ich formuła nie przynosi żadnych wniosków przekładających się na program studiów. Nie są one także podawane do publicznej wiadomości. ABK prowadzi również działalność z zakresu pośrednictwa pracy, promowania studentów i absolwentów PWSZ w Elblągu na rynku pracy, szkoleń i spotkań informacyjnych. Przy biurze karier działa Akademickie Centrum Wspierania i Doradztwa. Do jego zadań należy między innymi organizowanie pomocy dla studentów mających problemy z nauką, wsparcie psychologiczne oraz organizacja warsztatów kreowania wizerunku lub rozwoju osobistego.

Władze Uczelni wspierają rozwój kulturowy i społeczny swoich studentów. Na zwrócenie szczególnej uwagi zasługuje działalność nowo otwartego Akademickiego Centrum Wspierania i Doradztwa.

7.5). W przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio.

Poprzednia ocena jakości kształcenia na kierunku ekonomia była pozytywna, co znajduje swoje odzwierciedlenie w Uchwale nr 141/2010 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 25 lutego 2010. W Uchwale tej stwierdzono, że „Uczelnia, zgodnie z zaleceniami Prezydium PKA zawartymi w Uchwale Nr 342/2007, wdrożyła nowe zasady i organizację prowadzenia prac dyplomowych, a także wprowadziła obowiązek składania tematów prac po V semestrze do dyrektora Instytutu”.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: w pełni,

7.1) Zasady rekrutacji na kierunek "ekonomia" określa uchwała rekrutacyjna. Zasady rekrutacji określone są w oparciu o kryteria merytoryczne (o przyjęciu decyduje wysokość wskaźnika rekrutacyjnego). W zasadach rekrutacji są również przewidziane warunki przyjęcia osób ze starą maturą, z Maturą Międzynarodową, inną maturą zagraniczną oraz laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego. Sformułowane zasady rekrutacji nie zawierają zapisów dyskryminujących. Ustalone limity rekrutacyjne są realne i odpowiadają możliwościom realizacji toku studiów.

7.2) Przyjęte zasady oceniania uregulowane są w Regulaminie studiów, wynikają z zasad dyplomowania oraz zapisach w kartach poszczególnych przedmiotów. Jednak analiza wystawianych ocen wskazuje na tendencję do ich zawyżania z niektórych przedmiotów oraz w procesie dyplomowania (oceny na dyplomie, szczególnie dla studiów niestacjonarnych). System oceny osiągnięć zawiera standardowe wymagania jest przejrzysty i obiektywny. Studenci są zadowoleni z obowiązującego systemu oceny.

7.3) Studenci PWSZ w Elblągu mogą korzystać z wymiany studenckiej w ramach programu Erasmus, informacje o kryteriach wyjazdu są ogólnodostępne. Indywidualizację podejścia do studentów kierunku „ekonomia” PWSZ w Elblągu należy ocenić pozytywnie. System ECTS został wdrożony w sposób prawidłowy. Pomimo tego studenci (i nauczyciele akademicki) w relatywnie niewielkim stopniu wykorzystują możliwości wyjazdów zagranicznych do uczelni i instytucji partnerskich.

7.4) Studenci wizytowanego kierunku są zadowoleni z działania systemu pomocy materialnej. Wysokość przyznawanych stypendiów i zapomóg spełnia ich oczekiwania. System wsparcia naukowego jest oceniany jako dobry i studenci nie zgłaszają wobec niego innych zastrzeżeń jak reorganizację tygodniowego planu zajęć. Uczelnia stwarza odpowiednie warunki dla rozwoju kulturalnego i społecznego swoich studentów. Na wyróżnienie zasługuje działalność Akademickiego Centrum Doradztwa i Wspierania.

7.5). Brak uwag w tym zakresie.

Kryterium 8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

8.1). *Ocena działań zmierzających do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Ocena przejrzystości struktury zarządzania procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów, a także systematyczności i kompleksowości przeprowadzanych ocen i analiz osiągniętych efektów kształcenia, stanowiących podstawę doskonalenia programu kształcenia tj. efektów kształcenia, programu studiów oraz metod jego realizacji;*

W Państwowej Wyższej Szkole zawodowej w Elblągu system zapewnienia jakości kształcenia został ustalony i zatwierdzony Uchwałą nr 24/2009 Senatu z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie wprowadzenia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, zmieniony Uchwałą nr 20/2012 z dnia 31 maja 2012 r. . Uchwała ta określiła politykę oraz procedury zapewnienia jakości, stworzenie mechanizmów stałego zarządzania, monitorowania i doskonalenia systemu. System ten stanowi integralną część wdrożonego w uczelni systemu zarządzania jakością ISO 9001 i odnosi się do jakości aspektów organizacyjnych i proceduralnych związanych z procesem kształcenia takich jak: projektowanie przebiegu studiów, rekrutację, realizację programu studiów, proces wychowawczy oraz pomoc materialną. System ten dotyczy analizy procesu kształcenia, począwszy od oceny dostępności informacji na temat możliwości kształcenia, poprzez ocenę programów studiów, ich realizacji oraz warunków studiowania, kończąc na badaniu losów absolwentów. Zarządzeniem nr 02/2011 Rektora z dnia 26 stycznia 2011 r. wprowadzono Karty monitorowania i pomiarów jakości kształcenia poszczególnych procesów ustanowionych w Księdze Jakości, których wyniki powinny być przekazywane Pełnomocnikowi ds. systemu zarządzania jakością.

Znowelizowana Uchwała przewiduje m.in. powołanie Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, której przewodniczy Prorektor ds. Kształcenia oraz Instytutowe Komisje ds. Jakości Kształcenia, którym przewodniczyć będą Zastępcy Dyrektora ds. Kształcenia. Dyrektor Instytutu sprawować ma nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem systemu w Instytucie, zaś Rektor sprawować będzie nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni.

Zarządzeniem nr 30/2012 z dnia 27 września 2012 r. Rektor powołał Uczelnianą Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz 4 Instytutowe Komisje, w tym 5 osobową Komisję w Instytucie Ekonomicznym. Z uwagi na fakt, iż komisje te zostały dopiero powołane, brak jest dokumentacji potwierdzającej jej funkcjonowanie.

Zadaniem tych Komisji ma być ocena jakości kształcenia w Instytucie obejmująca w szczególności ocenę zgodności profilu i kierunków kształcenia z misją i strategią uczelni, zasad rekrutacji, zgodności zakładanych efektów kształcenia opisanych w programach kształcenia z efektami kształcenia opisanymi w KRK, zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy, prawidłowości stosowania punktacji ECTS, zasad oceniania studentów, metod weryfikacji efektów kształcenia i sposobu ich stosowania, jakości procesu dyplomowania, dostępności informacji na temat realizacji kształcenia, jakości kadry dydaktycznej oraz wyników badań ankietowych. *Wskazane jest zwrócenie większej uwagi na jakość kształcenia realizowanego na poszczególnych kierunkach studiów oraz publikowania efektów pracy poszczególnych komisji oraz formułowanie wniosków dotyczących zapewnienia jakości kształcenia. Wyniki badania jakości studiów na kierunku powinny być.*

Podstawowe procedury i dokumenty systemu zarządzania jakością kształcenia zawierają uchwały Senatu oraz zarządzenia Rektora. W Uczelni obowiązuje dodatkowo dokument pt. *Księga Jakości*. Reguluje on szczegółowo między innymi proces kształcenia i system zapewnienia jakości kształcenia.

Na obecnym etapie w Instytucie brak jest dokumentacji potwierdzającej funkcjonowanie powołanej Komisji (protokoły z posiedzeń). Wyniki analizy pracy Komisji powinny być analizowane przez Radę Instytutu.

Aktualnie na mocy Uchwały Nr 6/2012 Rada Instytutu Ekonomicznego z dnia 25 września 2012 r. zatwierdziła plany studiów i programy kształcenia na kierunku *ekonomia* dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych rozpoczynających się od roku akademickiego 2012/2013. *Zwraca się uwagę na fakt, iż protokoły z posiedzeń Rady Instytutu są bardzo lakoniczne i zawierają jedynie wyniki głosowania podejmowanych uchwał. Brak wniosków, dyskusji etc.*

System zapewnienia jakości kształcenia obejmuje wiele procedur, wśród nich najważniejsze to: ankiety ewaluacyjne; hospitacje zajęć; system oceny prac zaliczeniowych, projektowych, egzaminacyjnych; system weryfikacji efektów uzyskanych w wyniku odbycia praktyk/stażu; system sprawdzania końcowych efektów (proces dyplomowania); system monitorowania karier zawodowych na rynku pracy; badanie Losów Zawodowych Absolwentów.

8.2). Ocena udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia i działań podejmowanych przez jednostkę, mających aktywizować uczestników i beneficjentów procesu kształcenia do podnoszenia jego jakości.

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia jest wieloelementowy. Zaliczają się do niego: ankiety ewaluacyjne, hospitacje zajęć oraz systemy sprawdzające osiągnięte efekty kształcenia na różnych etapach studiów (ocena prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych, weryfikacja praktyk i stażów, monitorowanie karier absolwentów i proces ankietyzacji skierowany do pracodawców). Jednak studenci nie biorą w nim czynnego udziału, oprócz obecności w uczelnianych i jednostkowych zespołach ds. jakości kształcenia.

Projektowaniem kwestionariuszy ankietowych, przeprowadzaniem ankietyzacji i przygotowaniem raportów końcowych formułowanych na podstawie otrzymanych wyników, zajmują się pracownicy Uczelni. Ocena nauczycieli przeprowadzana jest na koniec każdego semestru. Przeprowadzany system ankietyzacji zapewnia studentom anonimowość i odbywa się za pomocą systemu USOSweb. Opracowaniem zbiorczym zajmuje się Dyrektor Instytutu Ekonomicznego. Raport końcowy składa się w większości z części statystycznej, ale i uwzględnia wpisane uwagi własne studentów, odnośnie właściwego prowadzącego. Wyniki procesu ankietyzacji nie są podawane do wiadomości publicznej, jedynie dla władz jednostki i zainteresowanego nauczyciela akademickiego. Studenci nie dostają żadnej informacji zwrotnej na temat uzyskanych przez wykładowców ocen.

W trakcie spotkania studenci nie potrafili odpowiedzieć na pytania odnośnie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Nie znają jego elementów, ani nie widzą efektów jego działania.

Akademickie Biuro Karier przeprowadziło badanie ankietowe pracodawców z regionu Elbląga oraz okolic, które rozpoczęło się na przełomie marca/kwietnia 2011 roku. Kwestionariusz ankiety skierowano do wybranej grupy 94 przedsiębiorców. Uzyskano informację zwrotną od 37 firm z których 46% stanowiły duże zakłady zatrudniające ponad 100 pracowników. Wyniki pozwalają na określenie preferowanych działów (obszarów) realizacji praktyk studenckich oraz wskazanych kompetencji przydatnych lub wymaganych na danym stanowisku pracy.

Informacje zebrane od absolwentów i pracodawców z regionu, powinny mieć wpływ na zmianę efektów kształcenia. Stworzenie odpowiedniego systemu przetwarzania takich informacji będzie ważnym kolejnym krokiem wdrażania kolejnych elementów wsżj.

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	działalność między-narodowa	organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+	+/-	+/-	+
umiejętności	+	+	+	+/-	+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+/-	+/-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: *w pełni*,

8.1) Podstawowe procedury i dokumenty systemu zarządzania jakością kształcenia zawierają uchwały Senatu oraz zarządzenia Rektora. W Uczelni obowiązuje dodatkowo dokument pt. *Księga Jakości*. Reguluje on szczegółowo między innymi proces kształcenia i system zapewnienia jakości kształcenia. Na obecnym początkowym etapie w Instytucie brak jest dokumentacji potwierdzającej funkcjonowanie powołanej Komisji (protokoły z posiedzeń),

8.2) Wykorzystanie interesariuszy zewnętrznych w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia jest jeszcze mała. Prowadzone ankiety ewaluacyjne wśród studentów nie przynoszą zakładanego efektu (opinia studentów), a system ich przeprowadzania i formułowania wniosków wymagają reorganizacji. Uczelnia powinna w większym stopniu wykorzystywać narzędzia wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco (6)	w pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1. koncepcja rozwoju kierunku		X			
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3. program studiów		X			
4. zasoby kadrowe		X			
5. infrastruktura dydaktyczna		X			

6. prowadzenie badań naukowych	Nie podlega ocenie				
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

PWSZ w Elblągu w pełni spełnia swoje zadania w zakresie kształcenia studentów kierunku *ekonomia*. Dla kierunku *ekonomia* został zbudowany spójny opis efektów kształcenia profilu praktycznego i system jego weryfikacji. Pełnego wdrożenia wymaga wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, który pomimo odpowiedniej struktury, jest mało efektywny. Uczelnia zapewnia właściwą infrastrukturę dydaktyczną i naukową. Studenci wizytowanego kierunku, oceniają system pomocy materialnej jako motywujący i adekwatny do ich potrzeb.